Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Ч. 51 (537). Неділя, дня 22. грудня 1929. Рік XI.

Адреса Редакції і Адміністрації „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ ПЕРЕМИШЛЬ, Побереже ч. 1|I.

Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807 Передплата в краю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол. чвертьрічно. В Чехії квартально 18 ч. к. Передплату з Чехословаччини складати на конто Адм. „Укр. Голосу“ в Živnostenska Banka v Praze). Для Франції 60 фр. річно для Америки 2½ дол. річно.

Ціна примірника 25 с.

Редактор приймає щодня від год 11—1.
Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орґан

ТАРИФА ОГОЛОШЕННЯ
За текстом за 1 вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має пять шпальт анонсових) 0·30 зол., для дрібних промисловців укр. інстит. 0·20 зол. Дрібні оголошення по 0·15 зол. за слово, найменше дрібне оголошеннє 1 зол., для шукаючих праці подані безпосередно до Адміністрації по 0·15 зол. за слово Оголошення в тексті 150% дорожші, на першій стороні 300% дорожші. Рахунки платні і заскаржальні в Перемишлі, а замовляючий анонс вже тим самим без застережень годиться на це.

Бунт і революція.

З. П. — Ті два слова утотожнюється. Занадто часто вони падуть разом, за одним виговором, неначеб це були означення для одного і того самого явища, неначеб один вислів лише посилював вагу і значіння тотожнього другого. Проте, бунт і революція — це два ріжні, незглибимою пропастю відмежовані від себе світи, два ріжні начала, відділені від себе від початку світа. Бунтар і революціонер, це два смертельні вороги, що споконвіку себе поборюють і докіль світа, себе будуть поборювати, бо один з них родиться з кромішньої тьми, а другий з ясного світла.

Істота бунту? Це передовсім — *ненависть*. Бунт, це оте брудне зрадницьке почуття, що поволі в сутінках повзе, потім нишком з поза спини наскакує, в людину впятлюється, нутро довбе і розшматовує та лихою скаламученою кровю наливає. Це сліпа пяна лють, що на ланцюху власної безсилости борсається, ланцюх гризе і піною злоби злизує. Душу бунтівника жере вічне невдоволення, вічне підозріння, вічна образа; все йому не так, все на заваді; він нікому не вірить, на кожному щось найде, все інше поза собою заперечує, всяка дурниця йому очі крівавим туманом заступає.

Бунт, це власна особиста чи збірна *нікчемність*. Бунтується завсігди тільки той, що не є здібний щонебудь по свойому повести, тільки той, що не може стерпіти і витримати боротьби з чужою думкою і чужим чином. Засада цеї нікчемности, це ославлене у нас: аби тільки не ти!..., це давляча за горло завість, що родиться з роспереза́ного себелюбства. Бунт, це хоробливе, ніяким чином, ніякою заслугою, ніякою працею невиправдане горлаюче амбітництво, що казиться і герцює на дикім гуляйполю. Бунт, це освідомлена безсилість, що сама за себе мститься і яка сили і творчої здібности, другому дарувати не може.

Бунт, це здійснений *страх*. Бунтівник завсігди трусливий. Він завсігди бреше, ніколи сміло у вічі не дивиться; хоч спину гне, лицемірить і гладке чоло показує, то поза ним, кодло гадючих думок клубить і рукою тихцем свяченого ножа за халявою шукає. Доки бунт на припоні, він ниць чолом бє, панські чоботи лиже, вірність присягає. Але спущений з ланцюха мордує, захлистується крівавою посокою, палійською лунею небо багрить; хоч озброєний по зуби, він кидається тільки на слабих і безборонних, він випускає жидівські перини, немовлятам голови розчавлює і жінок насилує. Але він з вереском кидається в ростіч, коли на найменший спротив натрапить, коли перед собою не слабість і безсилість, але свідому силу почує.

Бунт ніколи не має дальшої цілі. Він вичерпується щолиш на цьому, щоби предмет своєї ненависти знищити; одначе усуваючи щось одне, бунт ніколи не є здібний щось нове і краще на тім місци поставити, бунт потім в порожнечу трафляє, і зрештоюж, не маючи ніякої точки зачіпу поза собою, сам себе перерізує.

Батьком бунту є страх, матірю нікчемність. Зі страху зроджений і нікчемністю вихований, він тільки *зраду* на кожнім кроці бачить; він сам насилює собі на шию петлю брехні сплетень та інтриґ і звичайно в багні зради задушується.

Істота-ж революції? Це передовсім *любов*. Революція родиться з бажання замінити один лад другим, кращим. Революція має перед очима землю обіцяну до якої хоче завести людей, революція це боротьба за здійснення кращого совершенніщого світа, це штурмовий біг історії все вперед і вперед, посилюваний вірою, що це вимріяне завтра буде для людий краще як їхнє тверде нині. Революції родяться з великого збірного суспільного чи національного терпіння, завсігди з любови до збірного життя, з бажання, старий невигідний порядок річей усунути і на його місце поставити новий. Бунтівник нищить зі себелюбства. Революціонер з любови до свойого. Бунтівник це той, що камінь з каменя зносить, все зі землею зрівнює, дике гуляйполе по собі залишає. Революціонер це той, що на другий день після революції, камінь на камені складає і новий, кращий, розумнійший лад ставить. Бунтівник, це ненависть до істнуючого і минулого, революціонер це віра і любов до майбутнього. Революція може невдатись. Бунт завсігди *мусить* невдатись. Революціонер або побіджає або залишається на барикаді. Але бунтівника завсігди вішають. Революціонер йде муж на мужа; він голіруч кидається на озброєні армії. Бунтівники ходять купою і нападають тільки на слабших. Революціонер, це каменяр, що ломить і розсаджує скалу спротивів, яка заступає шлях до його землі обіцяної. Але бунтівник, це ота „сволоч“, про яку висловлювався Ленін, що „вона на всякім революційнім хазяйстві пригодиться“. Ту „сволоч“ він, велів на другий день після революції розстрілювати. Революціонери, це зелізні когорти, воїни за краще майбутнє своєї нації чи суспільности, сковані в одне обручами послуху і твердої дисципліни; бунт це свавільний безіменний мотлох пущений на вулицю, анархія думки і чину, ненависть що нищить для цього аби нищити, але на тому місци нічого нового не збудувати. Бунтівник це післанець тьми, що гасить огні життя; революціонер це син Прометея, що цей огонь для людей все знова і знова здобуває.

У нас на Україні бунт має свої особливші форми вислову. Він виявляється передовсім як свавільна амбітницька себелюбна *отаманія*. Вона знана у нас здавен-давна, вона залишилась живою і до нині. Вона виявляється у всіх площинах життя.

Вона як і всякий бунт буває особиста і збірна. Але її мотиви завсігди однакові. Родиться наша рідна отаманія з особистої завісти, з лютої ненависти до другого „я“; безсила боротись отверто, вона крамолу інтриґ кує, в тінях ночі свою розїдаючу роботу робить, не воює мечем і ясною зброєю, але сітку сплетень, недоговорень, неузасднених підозрінь ставить, до уха шепче, вістку стоязику і безіменну повзки по краю пускає, своєю скритою кертичою роботою підстави всякого громадського і особистого довіря підточує. Отаманія неправдою живе, брехнею і провокацією послуговується, нікого не щадить і не має нічого, жадного такого чоловіка, жадної ідейної і моральної сили, перед якою вона карк збунтований зігнулаб. Вона все краще знає а в дійсности не знає і не розуміє нічого, всяку роботу другому зі завісти з рук виривае, але сама зробити нічого не в силі, вона не лухає і не повинується, але й сама приказувати і виконувати не сміє, вона все завалить, по собі лишає дике поле, пустар і руїну.

У

Геть з большевизмом!

Політичні резолюції І. Краєвої Конференції Студентів Західних Земель.

1) І. Краєва Конференція Студентів Західних Земель зібрана у Львові дня 15 грудня 1929 р. виносить рішучий протест проти московського терору, що посилюється в останніх часах на тзв. Радянській Україні і в зязку з цим виповідає безпощадну боротьбу всім своїм і чужим наймитам займанницьких метропольних імперіялізмів.

2) І. Краєва Конференція стверджує, що посилюване в останних часах москвофільство є одною з форм чужих метропольних імперіялізмів, вживане для того, щоби кривинними зрадницькими методами обезсилювати і розкладати наше національне життя на Західних Землях.

3) І. Кр. Конф. солідаризується вповні з чинними протирадянськими і протикацапськими виступами львівської укр. студентської молоді, апробує всі відносні протизайманницькі постанови Львівського студентства і з нагоди зїзду посилає свій горячий привіт арештованим на Сх. Землях укр. національним і культ. діячам і товаришам арештованим в звязку з демонстраціями у Львові.

4) І. Кр. Конф. різко осуджує в звязку з цим, становища, західно українських „академіків ВУАН“, що помимо заклику молоді не зложили на знак протесту своїх мандатів, а що більше солідаризуються з крівавим реміжом червоної Москви на тзв. Рад. Україні та оправдують недавні масові арешти на Східних Землях.

5) І. Кр. Конф. закликає старше громадянство, щоби воно виявило свою солідарність зі становищем молоді, та щоби в звязку з тим було усунено зі всіх наших освітних, культурних, економічних і політичних інституцій москво-радянофільські і всі інші метропольні елементи.

Українська Націоналістична Молодь Коломиї і Коломийщини підносить острий протест проти червоного терору на т. зв. Радянській Україні, проти масових розстрілів найідейніщих репрезентантів Української Нації московськими запроданцями, проти нищення вандальськими методами проявів української національної культури та проти насильного здавлювання українських національних змагань московськими пройдисвітами.

Українська Націоналістична Молодь Коломиї і Коломийщини закликає все українське громадянство до безпощадної та безоглядної боротьби і до нищення всіми можливими способами на кожному кроці „радянофільства“, по імені назвавши: червоного хрунівства, що повільно розкладає український національний орґанізм і відтягає українські сили від боротьби з московсько-жидівськими посіпаками.

Українська Націоналістична Молодь Коломиї і Коломийщини шле гарячі слова признання Братам, що караються по московських підземеллях і гинуть з рук бандитів Ґ. П. У. та взиває їх видержати в боротьбі, а огненним стовпом у їхніх геройських змаганнях хай буде їм надія скорого визволення Батьківщини з московської каторги.

Коломия, дня 5 грудня 1929 р.

Слідує 250 підписів.

Українська Націоналістична Молодь Заболотівщини протестує якнайгостріще проти катувань і знущань над свідомими українськими громадянами на т. зв. Радянській Україні, проти нечуваного в історії світа терору, проти масових арештувань і розстрілів без суду; взиває Братів зза того боку Збруча видержати в боротьбі з московськими наймитами. Хай скріпить Їх у Їхній боротьбі віра в близьке краще майбутнє Української Нації, ідеалу за який йдуть вони на смерть, а з глибини серця пливучий привіт підписаних хай буде їм піддержкою і запевненням, що Українська Націоналістична Молодь Західньої частини спільної Батьківщини пильно слідкує за Їхнього долею і працею і кожної хвилини готова їм станути до помочі. Враз з тисячами мучеників за Свободу Рідного Краю підносять підписані грімкий клич: **Смерть катам України.**

Заболотів, дня 1 грудня 1929.

Слідує 32 підписи.

(продовження на стороні 5-ій).

Стаємо в кріпку лаву!

Стоїмо перед дуже відрадним фактом. Дня 15. грудня ц. р. відбулась у Львові *І. Краєва Конференція Студентів Західних Земель.* На Конференцію прибуло 97 делеґатів, що заступали 56 західноукраїнських студентських орґанізацій. Загальна скількість учасників на Конференції виносила 181 осіб. Заступлених було 46 краєвих секцій, що мають свій осідок на західно українській етноґрафічній території. Крім того 3 українські студ. орґанізації з Кракова, 1 орґанізація з Варшави, 1 з Вильна і 2 з Познаня. Крім цього 13 тісніщих ідеольоґічних та фахових студ. орґанізацій.

Мета цеї Конференції? Від 1925 р. отже від часу з ломання „Профоруса“ західноукраїнська молодь не мала свого орґанізаційного осередка. Заломання „Профоруса“ було тісно звязане з ліквідацією західноукраїнських Високих Шкіл і знесенням бойкоту. Довголітні заходи Центрального Союза Українського Студентства (ЦЕСУС'а) в справі відновлення краєвого студентського осередка немали довгий час успіхів. Витворився ненормальний стан, що західноукраїнське студентсво розбилось на цілий ряд більших і дрібніщих льокальних орґанізацій, корпорацій, фахових та ідеольоґічних ґруп, між якими не було ніякого звязку і співпраці. В порівнанню до попередніх літ цей стан був очевидним упадком; підростаючі українські академічні студентські кадри неначеб не були в стані продовжувати великих орґанізаційних традицій довоєнного Українського Студентського Союза (У. С. С) і повоєнного „Профоруса“.

Від ряду літ перед західноукраїнським студентством стояло пекуче завдання, сцентралізувати існуючі льокальні ґрупи і орґанізації, щоб осьтак сотворити відповідальний кермуючий краєвий осередок. Запущена студентська орґанізаційна ділянка вимагала і вимагає в існуючих умовах, довшої підготовчої праці. Осьтак скликано до Львова І. Краєву Конференцію, щоби уже раз нарешті зійтись разом і встановити взаїмний міжорґанізаційний звязок. Йшло про це, щоби сотворити *Центральний Студентський Комітет*, який тимчасово перебравби на себе всі функції і компетенції Краєвої Студентської Централі. Цей Ц. С. К. мавби перед собою завдання наладнати звязок між окремими орґанізаціями, настільки його закріпити і розвинути та настільки підготовити ґрунт, щоб до одного року було можливо скликати *Краєвий Конґрес Західноукраїнського Студентства.*

Краєва Конференція зійшлась і відбулась в дуже річевій а разом з тим дуже піднесній атмосфері. Товариші з високошкільної лавки віднайшли себе і порозумілись. Конференцію отворено привітами від литовського і білоруського студентства під Польщею. Оба ті привіти відчитані в рідній мові відносних орґанізацій, зістали приняті бурями оплесків. Слідував привіт-телеґрама від „Суфора“ української студентської централі під румунською займанщиною.

Після вибору президії і заслуханню звітів окремих громад і орґанізацій, відчитано три реферати — ідеольоґічний, економічний і орґанізаційний, в яких зясовано ідеольоґічний, економічний і орґанізаційний стан та потреби краєвого студенства. Найживіщі дискусії викликав реферат орґанізаційний, в даний момент найважніщий. Після переведення довшої, дуже річевої і конструктивної дискусії, покликано до життя Центральний Студентський Комітет, який поза Цесус'ом, являється від тепер найвищою краєвою українською студентською установою. Цей комітет, в якого склад входить девять членів і пятьох звязкових, для високошкільних центрів (Львів, Краків, Познань, Варшава, Вильно) має за найважніще завдання—підготовити і скликати до одного року Краєвий Конґрес Західноукраїнського Студенства. Для міжорґанізаційних звязків і відносин усталено і принято статутовий правильник, який обовязуватиме аж до рішення в тій справі Краєвого Конґресу.

І. Конференція застановлялась над цілим рядом дальших студентських справ. Принято цілий ряд орґанізаційних, економічних і професійних резолюцій. До тих справ повернемо при найблищій нагоді основнійше; на іншому місці подаємо покищо політичні резолюції, що їх Конференція одноголосно ухвалила, шляхом довгих бурливих оплесків.

Започатковано осьтак велике діло. Українське студентство Західніх Земель свідоме своїх національних, фахових і суспільних завдань стає в одну міцну орґанізовану фалянґу, продовжуючи світлі традиції „Українського Студентського Союза і „Профоруса“. І. Конференція виявила тверду волю, стояти карно і міцно на своїх національних і суспільних позиціях, та дальше продовжувати боротьбу за своє краще національне і громадське завтра. *Сшудентський фронт стає на позиції. — Порай.*

УКРАЇНСЬКІ ДІТОЧКИ
просіть, щоби
СВ. МИКОЛАЙ
приніс Вам дарунки
та окраси на ялинку
тільки з одинокої української фабрики цукорків
ФОРТУНА НОВА
у Львові, вул. Кордецкого ч. 23.

Ображена столиця.

В промовах польських міністрів, що перед скликанням сойму обїздили і аґітували цілу Польщу, заєдно повтарялась все одна і та сама нотка: *Уряд не уступить*! Уряд здійснить проєкти нової польської конституції! Уряд зломить сойм! Уряд найде способи, вимусить попросту на соймі всі потрібні йому постанови. Уряд гороїжився. Малося враження, що тим разом уряд остаточно зі соймом розрахується. Це враження посилювало відложення сесії сойму з початку листопада на початок грудня. Ціла держава ждала 5 грудня на щось рішаюче, якийсь державний переворот, розігнання сойму, накинуття конституції. По вулицях столиці ходила і звідси розповзувалась на цілий край несконтрольована сплетня, раз та, раз інша, про ті то знова інші заміри уряду, Бельведеру, президента, маршалка сойму. На той раз табор Б. Б. робив справді вигляд, неначеб збірався мету травневого перевороту здійснити. Люди з цего табору робили враження неначеб 5 грудня мав розпочатись їхній побідній „похід на Рим“; уряд почав 5 грудня здавати перед соймом звіти з міною побідника.

Але потім прийшло славнозвісне польське „невідоме“. Сталось це, чого не ждав ніхто. Навіть не починаючи дебат над звітами міністрів, сойм „ухвалив“ це, що вже було ухвалене і очевидне перед місяцями — ухвалив урядові недовіря. І дивне якраз це, що уряд, що ще до недавна так гороїжився, — уступив. Тихцем, неславно, ховаючись за стини спантеличеного, розгубленого Безпартійного Бльоку. Так почалась образа. Безпартійний Бльок ображений. А з ним одна половина Варшави. Бо почалось це, чого всі найменше сподівались. В наслідок уступлення уряду, не прийшло до ніяких переворотів і сподіваних далекосяглих устроєвих подій. Навпаки, почались знані демократичні парляментарні „деліберації“. Дотеперішня опозиція заявляє готовість створити уряд, заявляє, що за тим урядом буде більшість сойму, що він буде здібний виконувати наложені завдання. Чи осьтак партії „центроліву“, отжеж шість партій, що весь час стояли до уряду і Б. Б. в різкій опозиції малиб прийти до влади, якраз вони, замість цего, щоб ту владу мав остаточно закріпити за собою Б.Б.? І ображений Б. Б. робить зі своєї образи „висновки“, складає ріжні мандати та не знає, що зі своїми руками витягнутими по необмежене панування робити.

Але ображена є теж опозиція, нині більш чим колинебудь. А за опозицією почувається ображена друга половина Варшави. Занадто богато стусанів приходилось витерпіти від урядів і проурядових послів за цілий протяг травневого режіму, щоб *вже нині* істнувала яканебудь можливість щирих перепросин і згоди. Також опозиція, з якою несподівано заговорили рішаючі чинники в державі бокує від „полковників“ і бебістичних патріотів. Осьтак нині ціла Варшава на себе ображена.

Що буде далі? Можливо що існують глибші причини державного розуму, які велять рішаючим чинникам з опозицією говорити. Економічна скрута в Польщі велика. Правленя державою проти сойму її заєдно поглиблює. Звідси теж витворюється подекуди переконання що система потравневої протисоймової політики виразно збанкротувала. З другогож боку, твориться допущення, що перед „рішаючими чинами“, що на них жде Польща від 3 літ, рішаючі чинники ще раз хочуть дати соймові в руки владу, ще раз продемострувати йому його одиноку здібність до валення але повну нездібність до творення, ще раз скомпромітувати його державні здібности, щоб осьтак витворити собі крім физичного також моральне право зі соймом остаточно справитись.

Що буде? Урядова кріза триває вже 7 днів і вона може потрівати ще 7 разів по 7 днів. В істнуючій ситуації всяке предбачення є неможливе. Що буде далі, цего не знає ніхто. Польщею править чинник „невідомий“.

Богунь.

З попереднім числом вислано нашим предплатникам чеки почт. каси ощадности для безплатної пересилки передплати. На рік — 10 зол., ½ р. — 5 зол. 50 с., на квартал 3 зол. Поспішіться з висилкою передплати та намовляйте до неї своїх знайомих та сусідів. Передплатники з Чехословаччини, Австрії і Франції можуть вислати передплату також долученими чеками П. К. О. Варшава. — *Адміністрація.*

На оборону і поміч арештованим націоналістам: Слухачі Кооперативного Курсу у Львові — 32·70 зл.

Боротьба за душу української дитини.

Замовкли гармати, стихла безпосередня оружна боротьба народів у великанських змаганнях світової війни та почалася не менше завзята і в наслідках важка боротьба за душу дитини.

Особливо в гостру форму переходить ця боротьба на областях сучасної польської держави і то зарівно на західних як і на східних т. зв. „кресах“. Та нерівно ведеться та боротьба за душу дитини на обох протилежних областях польської держави.

Німці на Горішному Шлеску ведуть боротьбу за німецьку школу, за німецького вчителя, за буквально кожну німецьку дитину, з подиву гідною енерґією, впертістю і послідовністю. Вони використовують в цій боротьбі всі інстанції в державі і міжародні як Ліґу Націй, Міжнародній Трибунал в Газі і тп.

Український народ на т. зв. „східних кресах“ дав також прегарні докази, що розуміє значіння своєї рідної школи і рідного вчителя. В плебісциті за українською школою взяв наш народ масову участь, одначе боротьби не переведено послідовно через всі інстанції, як це робили і роблять Німці в кожному поодинокому випадку — і в наслідок того тисячі українських шкіл поперемінювано на польські або утраквістичні (що на одно виходить). Українських учителів і учительок по части позвільнювано зі служби по части попереношувано в чужі неукраїнські области, а їх місця обняли польські учительки і учителі, що ширять польонізацію в школі і поза школою.

Ми не сміємо байдуже дивитися, як на наших очах руйнується це, що для нас найважніще й найдороще. — Тому всі мусимо стати до боротьби за українську школу й українського вчителя, бо занедбання цієї найдорощої підставової справи грозить в найдальших наслідках необчислимими, прямо катастрофальними наслідками для цілої нації.

Місяць грудень — *це місяць плебісциту за українськими школами.* З кожної української громади треба до кінця грудня вислати шкільні декларації до приналежного повітового шкільноло інспектора. Як передовити шкільний плебісцит, це пояснене в поученні Правної Оборони при „Рідній Школі“, яке поміщене в нинішньому числі „Українського Голосу“ (нище).

Надіємося, що всі повіти і громади сповнять свій святий обовязок супроти свойого молодого покоління. своєчасно внесуть в приписаний спосіб шкільні декларації з домаганням української (ruskiej) викладової мови в школах, а опісля послідовно, вперто і неустрашимо вести мусять боротьбу аж до певної побіди. — *Іван Герасимович.*

Як наладнати й переводити шкільний плебісцит?

1. Закон про деякі шкільні постанови з 31. VII. 1924 р В. З. ч. 79 поз. 766 і виконний до него міністеріяльний розпорядок з 7. I. 1925 р. В З. ч. 3. поз. 33. дає право родичам дітей в шкільному віці вносити що року шкільні декларації за українською викладовою мовою в школі.

2. Шкільний плебісцит складається з двох частей: декларації за українською школою вносять українські родичі або опікуни українських дітей в шкільному віці найдальше до 31. грудня, а опісля вносять декларації до 30. квітня ті, що хотять польської викладово мови в школі.

3. В ціли переведення плебісциту за українською школою треба створити рухливий Повітовий Комітет для переведення шкільного плебісциту в цілім повіті.

В кожній громаді (місті, місточку і селі) створити Місцеві Комітети, які подбають про переведення плебісциту в своїй громаді.

4. За українською школою треба декларацій за найменше 40 дітей. Одначе треба подбати, щоби декларації підписували і внесли всі українські родичі зглядно опікуни за своїх дітей в шкільному віці.

5. Кожний батько чи опікун має підписати окрему декларацію за свою дитину з домаганням української (ruskiej) школи в громадськім уряді, який обовязаний даром потвердити власноручність підпису. В разі якої небудь перепони в гром. уряді внести проти начальника громади (війта, солтиса) жалобу, чи протест до староства, воєвідства і міністерства внутрішніх справ. Якщо це не помогло би, то підписи підтверджувати у нотара, в суді або старостві.

Щоби збаламутити наших людей — видали Поляки шкільні декларації в українській мові, але за польською школою і підсувають несвідомим Українцям до підписування. Тому треба добре дивитися, які шкільні декларації хто підписує, щоби замісць за українською школою не підписав — нехотячи — за польською.

6. Щоби мати контролю над цілою плебісцитовою акцією й унеможливити надужиття шкільних інспекторів, треба шкільні декларації вносити збірно, а до них можна долучити супровідне письмо та доручити за потвердженням рубрум. — Якщо який шкільний інспектор не схоче потвердити рубрум, то внести проти нього жалобу до шкільної Кураторії та Міністерства Освіти, а шкільні декларації вислати порученим листом і рецепіс старанно переховати. Все це треба доручити, чи післати почтою так, щоби вплинуло до повітової шкільної ради найдальше до 31. грудня.

Хто береться до переводження шкільного плебісциту, повинен купити собі за 50 сот. книжочку посла Володимира Целевича п. з. „Про нові польські шкільні закони зі вступом посла Сергія Козицького (практичний порадник враз з текстом закону й виконного розпорядку). Львів 1925 та за 1 зол. 20 сот. брош. І. Герасимовича п. з. „На трівогу!“ з практичними вказівками і взорами, а також потрібну скількість шкільних декларацій зразок „А“ по 3 сот. за штуку. З замовленнями звертатися до Правної Оборони при „Рідній Школі“ у Львові, Ринок ч. 10. — *Правна Оборона при „Рідній Школі“.*

Дописи.

Урмань, пов. Бережани. — Посвячення кооперативної домівки. — Громадяни Урманя при помочі своїх заморських Братів побудували ц р. у свойому селі гарний, мурований, критий бляхою „Народний Дім“. Одну частину цего дому, призначену на приміщення місцевої Кооперативи, яку викінчено в цілости, посвячено в неділю 1. грудня ц. р. Посвячення довершив о. Остап Данилевич, парох Розгадова при співучасти місцевого пароха о. декана Омеляна Гавриша й о. сов. Онуфрія Гайовського, пароха Богутина. Після посвячення виголосив о. Гайовський гарну патріотичну проповідь. На другу частину свята зложилась багата програмою „Святочна Академія“, яку отворив о. дек. Гавришо; шановний бесідник переповів коротко історію заснування місцевої Кооперативи й щадничої Каси та завізвав усіх присутніх до дальшої праці для добра України! Опісля послідували деклямації, продукції місцевого хору й привіти. Від рідних установ сусідного села Розгадова зложив привіт п. Роман Данилевич, від „Союзу Українок“ в Бережанах п. Анна Метельська, яка заразом виголосила реферат про організацію жіночих кружків, привіт від філії т-ва „Просвіта“ в Бережанах передав п. Др. Лоґош, а від П. С. К. п. Свистун. При кінці о. дек. Гавришо подякував присутнім за численну участь в святі, яке стягнуло до Урманя багато людей з околиці. Національним гимном закінчено це гарне свято, що дало свіжий доказ, що український народ розуміє, якслід велику вагу таких церковно-національних свят, які є одним із важних чинників, що обєднують й скріпляють наші національні сили. Вечером цього самого дня аматорський гурток при місцевій Читальні „Просвіта“ відіграв „Украдене щастя“. — *Р. Д.*

Прага. — В єдиній на всю еміґрацію Українській Реальній Ґімназії в Ржевницях коло Праги з початком біжучого шкільного року було заведено російську мову, як обовязковий предмет навчання, чотири години на тиждень. Ця ганебна подія сталася не на який небудь приказ міністерства, але на власну волю професорської ради на чолі з директором Др. А. Артимовичем. Професори вимовляються перед громадянством на те, що ніби вони приказ із міністерства дістали, проте це є очевидна неправда, бо прислання такого приказу протирічило-б законові На разі годі таку раптову навалу вірнопідданичих почуваннь пояснити якимись зовнішними фактами. Розуміється таке поступовання не могло не стрінутись з опором в першу чергу самих учеників, які збойкотували першу лекцію, а далі й батьків які робили в цьому напрямі деякі заходи, але безуспішно. В інтересі чести педаґоґічного персоналу мушу додати, що деякі професори дуже гостро протестували проти цього. Незрозумілим є становище Українського Педаґоґічного Інституту імени Драганова в Празі від якого залежить ґімназія. Ані ректор Др. В. Сімович ані сенат не запротестували ні словом проти цього ганебного вчинку недостойного українського імени, вчинку якому здавалось-би в дванацяту річницю проголошення незалежности не повинноби бути місця. В душах п. т. професорів ґімназії та Інституту, такі акти національного понижения не лишають ніякого сліду. Але чи так-же легко забудуться вони їх учениками — це вже інше питання. — *Мурлик,*

ЄВГЕН ОНАЦЬКИЙ.

Рим, 1. XII. 1929.

Предтеча італійського фашизму.

Футуризм! Можна ріжно очеркувати і опреділювати це слово, це поняття. Це залежить від більшого чи меншого обзнайомлення з історією футуризму в Італії, де він народився. Для правильного очеркнення футуризму треба ще бути знайомом з тими хоробливими збоченнями і формами, в які вилився футуризм в інших країнах Европи, а в тому числі в Московщині і на Україні, — де футуризм зявився не в наслідок природної потреби, але був виявом сліпого, непродуманого малпування.

Сам творець футуризму Ф. Марінетті, вважає найправильніщим таке очеркнення футуризму: *футуризм — це горяче ісповідання релігії чину і незрушима віра в будучність.* Таке очеркнення цілковито виправдується тою ролею, що її футуризм відограв в революційній чинности молодого фашизму.

Ще в 1924 році, славний італійський фільозоф Бенедетто Кроче писав: „Ідеальне походження фашизму ми знаходимо в футуризмі: в тій його рішучости виходити на вулицю, накидати свою думку і віру, затуляти рота іншевірцям; в тій спразі нового, в тому запалі до нищення, традицій, в тій його вибуялій молодости, що є так дуже питомі для фашизму і що так промовляли до серця всім воякам, що повернули з фронтових окопів та обурювалися на гризню старих партій і брак сили в поборюванню і нищенню протинаціональних і протидержавних рухів в нутрі Італії“.

А сам Марінетті в свойому маніфесті з дня 3. листопада 1924 року, що його він видав з нагоди першого зїзду футуристів, писав: „В Італії змагався футуризм 14 років на те, щоб відмолодити, розворушити, збогатити сміливістю і своєрідністю нашу ґеніяльну і підприїмчиву расу, яка куняла довгий час обліплена традиціями і розніжнена пестощами Середземного моря. В сій нашій трудній роботі, помічницею нашою була велика війна, яку ми, футуристи, перші поміж найпершими пророкували і підготовляли, находячись самі серед моря зневіри і особистої захланности. Футуризм і війна надали нашій молоді войовничої сили, простої практичности, нестримної жадоби слави і небезпеки, нового пориву, що відкидаючи розпусту і погоню за жінками, прямує поза межі можливого“..

11. жовтня 1914 року, в часи боїв над Марною і повної невтральности Італії, футуристи зорґанізували дві перші демонстрації проти Австрії, з наміром довести до того, щоби Італія встрянула в війну і пішла проти Австрії. 15. вересня підчас демонстрацій, футуристи спалили австрійські прапори. За те арештовано Марінетті та ще кількох його однодумців. Кілька місяців після того Мусоліні покинув редакцію соціялістичного часопису „Аванті“ (Вперед), щоб стати на чолі руху, що мав змусити Італію вмішатися в війну проти Австрії. 12. квітня 1915 р., Мусоліні та ще кількох футуристів попали в тюрму за участь в третій з черги демонстрації.

Футуристи — не соборники. Вони не можуть забути про ті рештки італійської землі, що находилася під австрійською займанщиною. Їхня лють звертається проти Венеції, того північно-окраїнного змиршавілого міста, що гниє і пліснявіє, що не має сили стояти як слід на сторожі держави перед чужинецькою навалою. Футуристи протиставлять Венеції — промисловий і активний Триєст, що мавби взяти на себе головне завдання перетворення Адрійського моря в „Італійське озеро“.

Футуристи хотять пірвати з минулом, виповідають на кождому кроці війну тим славним, але мертвим вже традиціям, що путають розвиток молодих сил і не дають можливости перетворитися італійському народові в новітню націю. Все це було однак овіяне горячою любовію Батьківщини і осяяне світлом величньої мрії, *а в слід за словами йтли безпосередно діла і чини.* Футуристи не лише демонстрували, домагаючись війни, вони перші клали свої голови на полях бою підчас війни.

Футуристи були і є найзапекліщими ворогами большевизму. Першу протибольшевицьку ґазету заклав і редаґував під назвою „Вороги Італії“ футурист Армандо Мацца, в Міляно.

Фашизм, що народився заразже після бою на Вітторіо Венето, мав і має в своїх рядах богато футуристичних провідників, а між ними й Марінетті. Вони то власне з револьверами в руках, при повній бездіяльности поліції і війська, здавили перше большевицько-комуністичне повстання в місті Міляно, дня 15 квітня 1919 р. Марінетті розказує про цю подію так: Комуністи йшли в похід з вигуками „Хай живе Ленін“, на що футуристи, бючи їх без милосердія, поучали: „Кричіть бодай „хай живе Серратті“ (провідник *італійських* комуністів), а не горлайте про Москаля Леніна“. На другий день ґенерал Кавалья запросив до себе провідника футуристів Марінетті і Ферруччо Веккі та поздоровивши їх з блискучою перемогою сказав: „Ваш вчерашній бій на вулицях, на мій погляд був рішаючий“. Марінетті додав дальше таке: „Їх було трийцять тисяч, але вони своїми палицями, револьверами і крісами орудували недоладно, між тим як наші, хоча було нас яких триста, звикли добре і цільно влучати всіх ворогів Італії, включаючи й тих, що виводилися з морального бруду наших власних вулиць“.

——

Не буду більше спинюватись над тою ролею, що її відограв футуризм при народинах і розвиткові фашизму та в дальшій активізації життя відмолодженої нації. Для мене важно було звернути увагу на ту сторінку футуризму, що її у нас звичайно найбільш нехтують. Бо тоді як в Італії скований в межах старої культури наростав природно революційний рух ідеалістичної, повної сили молоді, що хотіла віддати свої кипучі сили та енерґію на службу національного ідеалу Великої Італії, — то в той час у нас футуризм перетворився в духове каліцтво, далеке від всякої політичної боротьби, ставлячи себе на услуги большевицького інтернаціоналу.

Коли ходить о московський футуризм, то те одиноке, що єднало його з ідейним батьком — італійським футуризмом — се було бажання деструктивного чину. Але в той час, як в Італії, сей революційний чин був викликаний дійсними потребами нації і під керовництвом своїх патріотичних провідників зумів, повалюючи одне (старе), витворити друге: нові культурні і політичні цінности, то московський і український футуризм, *не пристосовані до дійсних потреб народу, далекі від справжньої революційної боротьби за визволення,* залишають по собі несмак і погірдливе глузування.

Памятайте про українських Інвалідів! Впишіться в члени Українського Товариства Допомоги Інвалідам у Львові.

НАУКА І РОЗВАГА

Додаток до Українського Голосу.

Ч. 6/51. Перемишль, Неділя, 22. XII. 1929.

ПОМИМО ОКОВ.

Відродження німецької воєнної фльоти.

В 1919 р. після підписання верзальського диктату, Німці затопили в Скапа-Флоу всю свою воєнну фльоту, інтерновану анґлійцями. Вони не хотіли її віддати в руки ворогів. Німеччина опинилась без фльоти. Постанови верз. пакту заборонили їй відбудову. Німеччина отримала право тримати лише 6 більших боєвих (т. зв. лінійних) кораблів по 13.000 тон, 6 кружляків по 3000, 24 малих торпедських лодок від 200 до 800 тон і деякі дрібніщі фльотові одиниці. Великі кораблі можуть бути лише що 20 літ замінювані новими, а торпедські лодки лише що 15 літ. Все це є в порівнанню до фльоти Америки чи Анґлії забавкою. Тим неменше є гідне подиву, що Німці з тою фльотою яка їм дозволена, вміли зробити.

Провідники німецької фльоти не припускають що верзальські постанови на віки залишаться правосильні. Тотеж турбуються радше майбутнім своєї фльоти як теперішнім. Їхня маленька фльота обернулась осьтак у великий, наймодерніщий на цілім світі морський вишкіл; добірна мужва, неймовірно високий відсоток старшин, підстаршин, урядовців і інжінерів є тільки ядром, що є здібне в скорому часі розростись до небувалої величини і сили. В 1927 р. їхня фльота мала 4979 старшин і 9935 рядових матросів; отже на кожних двох рядовників припадає 1 старшина. Хоч ціла фльота має заледви тузін більших кораблів, проте нею командує 12 адміралів всіх степенів, 147 сотників, 518 поручників і т.д. Один знаток висловився в тім звязку: Всяка фльота завбільшки нинішньої німецької потребує найвище 2 адміралів, 22 капітанів і тд. одним словом якраз шесту частину її нинішнього старшинського складу. Верзальський диктат рішає, що нім. матроси мусять служити найменче 12 літ підряд. Використовуючи ту обставину Німці повели вишкіл рядових матросів в той спосіб, що кожен з них посідає здібности і знання доброго фахового підстаршини. Рекрутів вибірають дуже старанно, лише найздоровіщих, найбільш характерних і найліпших і тому є богато легче дістати в Німеччині добру державну службу як стати нім. матросом. Німецька республика перебрала на командантів своєї фльоти всіх найліпших старих цісарських старшин та інжінерів.

Німці не жалують грошей на ту справу. На кожен корабель, кожного старшину і матроса вони видають двічі стільки, що інші держави. В 1921 р. нім. парлямент ухвалив перші більші суми на віднову своєї фльоти і будову нових кораблів в заміну за старі. Їхній малий кружляк „Емден“, що оце відбув за протяг 3 років дві подорожі довкола світа, коштував 27 міліонів марок, отже майже стільки, що пересічний передвоєнний великий боєвий дренавт. Кружляк „Карльсруге“ на 6000 тон коштує 41 міліонів, отже двічі більше, що найдорощий кружляк американський. Одна маленька торпедова лодка варта для них 4 міліони. Ухвалено замінити 12 старих торпедівок новими. Осьтак Німці мають фльоту, такби мовити, просто „з під ігли“ — найновіщу на цілім світі. В 1925/26 р. парлямент ухвалив будову 4 нових панцирників по 10 000 тон кожен, в заміну за старі кораблі лінійні. Кожен з тих панцирників має коштувати неймовірну суму — 80 міліонів марок. Осьтак ославлений німецький „Панцирник А“, якого будова вже розпочалась, хоч матиме лише 10.000 тон, буде коштувати лише 30 міліонів меньше ніж анґлійський морський велит „Нельсон“ що має 36.000 тон. 36 міліонів марок коштують лише самі гармати на „Панцирнику А“, отжеж 40% цілої вартости кружляка. Для його будови Німці вживають лише найліпших і найдорощих матеріялів. Для нього вони винайшли спеціяльний рід легкої але дуже виносливої і твердої сталі і нову будову малих але незвичайно сильних дізльових моторів. Панцирі і сталеві плити вони не збивають на цьому кораблі нітами (цвяхами) але стоплюють ті плити електрикою разом і в той спосіб ощаджують на тягарі. Цей кружляк – справжнє чудо техніки. Хоча має найгрубші і найбільш тяжкі і витревалі панцирі він буде завдяки уліпшеним моторам найшвидшим воєнним короблем, світа. Він може плисти 16 000 кільометрів без цього, щоби набирати нове паливо та їжу. Він цілий поділений на ряд щільно відмежованих переділів і може витримати розриви найвищих мін і торпед. Його гармати бють на 29 кільом. тоді коли гармати анґл. велитня „Нельсона“ сягають на 27 кільом. Він може мірятись з кожним 5 і 6 разів від него більшим дренавтом. Його не можна зранити ні з води ні з воздуха. Коли будуть вибудовані всі 4 пляновані нім. панцирники, Німці будуть опановувати ціле Балтійське Море і зможуть сміло боронити від всякого нападу своє побереже. І при тім всім, Атанта є безсильна, бо Німці точно притримуються постанов верзальського трактату. Це не їхня вина, що вони вміють збудувати гармату ширини 15 центиметрів, яка несе два рази далі від такої самої гармати французької. Недавно Німці вибудували малий пробний корабель Zähringen“, який має ту властивість, що хоч на ньому не має ані одного живого чоловіка, цей корабель керуваний радіовими і елєктричними хвилями їде раз поволі. раз скоро, стає, повертається, маневрує, стріляє, засвічує рефлєктори, закутується штучною мрякою, одним словом виконує всі завдання звичайного корабля. З німецькою фльотою діється те саме, що з нім. літаками; французи заборонили свого часу Німцям будову тяжких летунських моторів. Але чи могли заборонити думати німецьким студентам, які неначе французам у відповідь винайшли в 1920 р. літаки, що літають взагалі без мотору? Можна знищити все, тільки не тверду людську волю і творчого духа. Цей творчий дух відбудовує помимо всіх диктатів німецьку воєнну фльоту. І відбудує. Якщо якась побіджена і поневолена нація має тверду волю до життя і розвитку, то вона завсігди знаходить способи і дороги які мусять її довести до визволення. Сучасна Німеччина є живим прикладом тої старої правди.

Мушкетир.

ІВАН ЧЕРНЯВА.

Тим, що відходять...

Як блудний син ти підеш манівцями
Покинеш хату для чужих богів,
Будеш блукати крутими стежками
І жар розгубиш на верствах шляхів...

З праці для других числитимеш мозолі
І піт стирати брудно в лахманах —
Будеш боліти у чужому полі
І проклинати крутий, сірий шлях. —

І зрозумієш гидь в сніжній обгортці
До лицемірів кровію плюнеш
Блідий, голодний, тернами обдертий
Знова припадеш до батьківських меж.

ДОН АУҐУСТО ЛЕҐВІЯ

великий перуанський революціонер-державник.

В той час, коли Еспанці здобували Південну Америку, нинішня республика *Перу* була складовою частиною великої індіянської держави *Інка*. В ній жило понад 10 міліонів Інкасів; вони посідали дуже високу культуру і розвинуте державне життя. Все це впало в 16 століттю жертвою крівавого завойовання і рабунку Еспанців. В імені еспанського короля здобувці поділили між собою землю Інкасів і примусили тутешнє червоне населення до роблення панщини. Так витворилась в Перу кляса білих панів і великих земельних маґнатів. Панування білих людей посилювали в значній мірі мурини, спроваджувані для найтящих робіт з Африки, бо туземні індіяне не витримували тяжкої кріпацької праці на горячих перуанських плянтаціях і в богатих копальнях золота та масово вмирали. Поміж спроваджуваними мурінами а туземними індіянами скоро розгорілась смертельна ненависть і білі пани використовуючи цю обставину, вживали муринів, як один зі засобів до ще твердіщого поневолювання індіян. Цілком в противенстві до Бразилії, де білі Портуґальці перемішувались з індіянами і муринами творючи в бігу століть окрему обєднану бразилійську націю і расу, в Перу це змішання крови відбулось в дуже малій мірі.

Заведення республиканського устрою в 123 р. мало змінило долю поневоленої маси Індіян. Як перед століттями, так теж до найновійших часів вони є майже цілковито здані на ласку і неласку своїх білих еспанських панів і їхніх рабів — муринів. В горах Сієрра, властивій батьківщині перуанських Індіян, північно-американські підприємці витворили в останніх десятиліттях велику гірську індустрію вживаючи Індіян як робітників. Їм платять неймовірно низькі ціни і положення тутешнього червоного гірника є можливо ще гірше, від перуанського земельного, а властиво безземельного червоного робітника.

Всежтаки, новітні визвольницькі суспільні і політичні ідеї, не пройшли понад Перу безслідно. Перший почин до заведення суспільних і політичних реформ дав Перу великий державний муж цілої Південної Америки — *Болівар*. Він не тільки визволив у спільній війні Колюмбію, Венезуелю, Еквадор і Перу від еспанської европейської залежности (1812—1824) але й завів або спричинив в тих свіжо усамостійнених державах цілий ряд суспільних і політичних реформ. Та хоч заведено в державі формальну демократію і зрівнано в правах і обовязках всі раси і кляси, то в дійсности, пануюча біла еспанська верхівка далі завзято боронила — і боронить — свій стан політичного і господарського посідання.

Населення нинішнього Перу складається з 85% Індіян, 10% білих і 5% муринів і мішанців. Перу, тричі таке завелике як вся соборна Україна має 5 і пів міліона мешканців, отжеж на 1 кільом. квадр. випадає 4 чоловіки. Перуанська земля богата, і длятого теж на неї сильно натискають Сполучені Держави. Перуанці освідомили собі, що їхня держава є і буде в щораз більшій мірі підпадати під вплив чужих сил, особливож Сполучених Держав, якщо в політичнім і суспільнім життю держави не прийматимуть активної участи найширші маси населення. Все це найшло свій вислів також в перуанській літературі і мистецтві; особливож тутешня модерна т. зв. „індіянська“ література починає відігравати ту саму освідомлюючу політичну і суспільну ролю, що її у нас в свій час відіграла література народницька, особливож в час знесення кріпацтва, а в Росії т. зв. „література мужицька“. Так само як у нас в свій час ширилось т. зв. „хлопоманство“, так теж в нинішнім Перу розвивається народницьке „індіяноманство“. Цілий ряд індіянських народовецьких конґресів і перші індіянські політичні партії щораз більш рішуче натискають на уряд, в справі переведення суспільних реформ і передовсім здійснення земельної реформи.

Того рода перехід зі старих, маґнатських (февдальних) форм державного і суспільного ладу до нових, відбувається звичайно в огнях революцій і кровавих переворотів. Це тим більше, коли пануюча до тепер кляса є рішена за всяку ціну боронити свій стан посідання. І на перший погляд є це дивна річ, що Перу, край вповні зрілий для довгої і крівавої суспільної і політичної революції, живе порівнуюче в спокою, розвивається економічно і культурно і на наших очах робиться одною з найбільш модерних держав латиноамериканського світа. Річ в тім, що оту революцію, подібно як Муссоліні в Італії, переводить безкровно в рямцях істнуючої держави і відповідно до потреб перуанського ґрунту, найбільший перуанський революціонер - державник. Президент *дон Ауґусто Леґвія*. Перуанська суспільна і політична революція здійснилась в його особі.

Він вже в третє Президентом держави. Його називають „диктатором“, мабуть тому, що засобами зелізної дісципліни втримує в краю лад і порядок. Він перевів в широких розмірах наводнення сухих околиць країни, зорґанізував модерне шкільництво і опіку народнього здоровля. Будує дороги і залізниці, переводить ріжні кампанії за збільшення краєвої продукції, зорґанізував армію і систему державної оборони, індустрію хліборобство і фінанси, здійснив т. зв. „індіянський статут“ і переводить послідовно велику перуанську земельну реформу.

Дон Ауґусто Леґвія, один з тих людей, про котрих говорять, що це — люди із криці. Ніяка ділянка державного і суспільного життя не лишається поза його увагою. *„Не слова — чини“!* — ось його життєвий клич.

Він ненавидить великі пози і великі але пусті фрази. Він є апостолом річевости і удатности. Про перуанські університети він висловлюється: „Наші університети є на цілком хибній дорозі. Вони продукують поетів, теоретиків і говорунів, в той час коли ціле Перу кричить за мужами чину“! Його постять і ґеній цілковито противорічить еспанській душі. Перуанські еспанці є розніжнені і ліниві; Леґвін має 63 роки і помимо це, просиджує щодня повних 15 годин за письменним столом. Він живе в „Паляцо Пізарро“, в столиці Перу, *Лімі*. На широких мраморних сходах цього „Паляцо“, заговірники замордували свого часу відкривця і жорстокого здобувця Перу — дон Пізарра. 400 літ пізнійше, з тих самих сходів скинули побитого до крови Леґвію „перуанські повстанці“, або радше банди, змобілізувані перуанською маґнатерією. Це було за його першої президентури.

Коли якийнебудь сучасний пануючий державний муж все знова і знова заглядав смерти у вічі, то першенство належить в цьому відношенню напевно Леґвії. В 1904 р. розбещена товпа лінчувала його на вулицях Ліми на протязі 3 довгих страшних годин. В 1912 р. його знова волочив по бруку Ліми пяний нацькований мотлох. В 1913 р. його вкинуто до вязниці і одної ночі Президент опинився на малім подіравленім і на смерть засудженім кораблі на Тихім Океані. Він пять літ

Малий фелєтон.

В Европі.

День-у-день ґазети повні
Дюсельдорфських новинок.
Пильність, точність — невимовні.
Коментують кожний крок.

Там, на сході — свіжі ями
І крівавиться земля,
Та не крикнуть телеґрами
Про садистів із Кремля.

Двоє: Сакко і Ванцеті,
Зворушили цілий світ,
А про тисячі в ґазеті
Ледве згадує петіт...

Їм подай потрошки, з перцем —
І оближеться юрба.
О, людське маленьке серце!
О, фантазіє слаба!

К. КОСТЯНТИН.

Безсмертний памятник.

По жорстокій, невмолимій війні держав, по одчайному змаганню народів в цілім світі, по усіх більших містах станули величаві памятники, які по віки мають бути нестертим доказом признання й пошани поляглим борцям і новим сторінкам історії. Рікрічно державні нації торжественно відсвятковують дні своєї перемоги й цим робом передають новим поколінням память минулого.

Тільки українській нації щей досі не судилося станути в ряд із вольними... Тож не можна гучно святкувати коротко-майливих днів самостійности; не можна поставити хочби найскромніщого памятника тим, що в імя найсвятіщого клича не завагалися піти на смерть...

Та всежтаки дні величного зриву не повинні потонути в сумерках забуття, не повинні безпамятно затертися й геройські подвиги лицарів за самостійність. Твердою правдою повинні йти з покоління в покоління й в нові душі нашіптувати пошану до святости Минулого.

І це велике завдання взяло на себе неструджене, ідейне видавництво „Червона Калина“. Знаючи, що живе слово сильніще від ґраніту, гарніще від мрамору, звучніще від грімких згуків оркестри, випустило в світ журнал п. з. *„Літопис Червоної Калини“*.

Вже два числа появилися. Перше, як пробоєва сотня, що перший раз пустилась в атаку. Пошарпане, змаліле, являється знаменним, історичним документом часу. Щойно слідуюче число кидає ярке світло на значіння цього журналу. Його редактори, Лев Лепкий і В. Софронів-Левицький, виказали високу вмілість редаґування й немале естетичне почуття.

Українська суспільність повинна з ентузіязмом приняти ці два перші випуски й передплачуванням цього журналу причинитися до видвигнення безсмертного памятника нашому Пробудженню... Хай кожний Громадянин зрозуміє, що це буде нетільки сповненням національного обовязку, але заразом співпрацею над майбуттям нашого народу. — *В. Л.*

• • •

Вистава української книжки в Коломиї.

Про Коломию не мож сказати, щоби тамошня інтеліґенція нічого не робила. Противно робить — але лише незначна її частина і майже все ті самі люди. — Партійної гризні — тут нема і по тутейших інституціях працюють згідно люди ріжних переконань.

І так власне недавно скінчилася у нас *„Вистава української книжки“* устроєна рівнож спільними силами.

На чолі комітету стояв наш невсипущий п. Василь Витвицький за укр. часів — окружний шкільний інспектор. Коло него згуртувались: пр. Б. Левицький, пр. Петро Франко, ред. Іван Голуб, нач. Н. Новак, та інж. Б. Велигорський.

Вони завдали собі немало труду і при помочи пп. Л. Кульчицького та І. Гнатюка придбали й справді гарний досяг, бо виставили в салі коломийського Народного Дому понад *пять тисяч книжок* виданих в Галичині, на Наддніпрянщині, Буковині, Закарпатській Україні та в Америці.

Вступну промову виголосив з молодечим жаром наш заслужений письменник *Др. Андрій Чайковський*, правдивий тип завзятущого козака-запорожця з тих, що їх описує у своїх гарних повістях. Бесіда та всім присутним незвичайно подобалася тому і нагородили її рясними оплесками.

Мов противенство до старого характерника батька Андрія — виступила зараз по нім мала, відважна дівчинка *Натака*, дочка полкового лікаря У.С.С. Дра Білозора і рівнож дуже бадьоро виголосила вірш Угрина Безгрішного п. з. *„До книжки!“* Бадьорість малої Білозорівної доказувала — що дух завзяття переходить зі старшого нашого покоління, до котрого батько Чайковський належить — на наймолодше. Значить: *не загинем.*

У цім переконанню мусіло ще більше закріпити зібраних палке слово такого досвідченого та витревалого діяча як інсп. Витвицький голова виставового Комітету.

Його промова заохочувала до того щоби книжку і любити, і читати але і купувати. Хотяй і як тяжкі часи, але ко-

сидів на вигнанню в Льондоні. Потім по него приїхали Перуанці, змучені довголітнім внутрішним заколотом, отаманщиною і невгасаючим бунтом, чолом вдарили і обняти владу просили. Леґвія вернув. Але вже по році, отой сліпий безглуздий бунт, що є властивістю перуанської душі — вибух знова. Одначе Леґвія знає своїх земляків. Як добрий державний муж, він цей елемент вічного душевного бунту вчислює в свій політичний розрахунок. Зрештою бунтові він ніколи не потурає і не уступає. Нічо не є в стані Президента зломити. 29 травня 1921 р. товпа схопила його знова. Це означало — ославлені еспанські лайки, тяжкі побої і знущання, пяну ненависть і дула револьверів. На статуї Болівара сидить пяний мурин і тримає над головою Леґвії камінну плиту... „Чи маю йому тепер голову розчавити?“ „Ні — відповідає вожд бунту — якщо Леґвія підпише зречення з Президентури може залишитись живим“. На це Леґвія з несокрушимим спокоєм: „Я не підпишу. Крім цього, якщо ви ідіоти вічні, вже й виготовляєте акт зречення, то напишіть його бодай по формі і граматично. В добавок, поставлено фальшиву дату. Ви можете винести звідси мертвого Президента, але як експрезидент я з цього місця не піду“.

Це є *муж*, герой нинішнього Перу і цілої Південної Америки, чоловік, що йому рівного не видала від часів великого Болівара ціла латиноамериканська раса. Перуанці заєдно запитують себе в часах духової рівноваги: *чи заслуговує Перу на такого провідника?*

Юр Милянич.

Листи з Югославії.

(Від власного кореспондента У. Г.).

Мрії та пляни великосербського імперіялізму.

Нк. — Вже минуло перше десятиліття, як на руїнах габсбурської монархії повстали, чи поширили свої межі з ласки бувшої Антанти такі держави як Чехословаччина, Югославія, Польща та Румунія. І щож? Сувора дійсність не зовсім виправдала надії переможців: Начебто подиктований ними розподіл колишньої австро-мадярської держави, спричиниться до замирення та устійнення міжнародного становища в Середній Европі, чи на Балканах. Навпаки! Десять років після цего як за допомогою передовсім Франції, великосербський імперіялізм заволодів тими ріжними краями, що нині входять в склад югославянської держави, — саме існування Югославії є поставлене під великий знак питання. Передовсім тому, що великосербський імперіялізм осамітнив країну на міжнародній арені, а також тому, що великосербське війтування в нутрі країни, викликало протисербський окремішнистевий рух поодиноких народів. Не дивно проте, що великосебські імперіялісти завели в країні військову диктатуру та абсолютистичний режім.

Сучасне становище в Югославії нагадує нам нині ті часи, коли московський царат так само намагався усіми можливими засобами задавити український визвольний рух та взагалі, шляхом обмосковлення ріжних народів Східної Европи, а в першу чергу Українців, створити фікцію єдиної російської нації. Те саме робиться нині в Югославії, може навіть за порадою тих московських чорносотенних еміґрантських кругів, які вже довели власну державу до загибелі.

На нашу думку заходи з метою утворення єдиної югославянської (властиво — сербської) мови, правопису і письма, не лише не приведуть до обєднання Сербів, Хорватів та Словінців в одну націю, а навпаки, режім поневолення та терору з боку Сербів, може навіть спричинитись до загибелі самої югославянської держави. Адже не треба забувати, що мрії великосербських імперіялістів, про війтування на Балканах, себто про опанування Сербією — Болгарії, Альбанії, а також еґейського побережа (Сальоніки) та тих хорватських теренів, що нині находяться в руках Італії (Триєст, то що), -- викликують, зі зрозумілих причин, спротив і протиділання не лише з боку Болгарії чи Греції, а головне з боку Італії, яка й собі намагається дістати в свої руки провід на Балканах. Тому саме фашистівська Італія підтримує протисербську політику Болгарії та Мадярщини. Мало того; італійські фашисти дуже уважно слідкують за внутрішними міжусобицями в Югославії та в слід за цим підпирають Хорватів, Македонців та інші не-сербські чинники, в їхніх змаганнях за здобуття повної окремішности і визволення зпід сербського панування.

Чи виправдають себе надії великосербських імперіялістів на Францію, Румунію та Чехословаччину— покаже будуччина. Тимчасом нема сумніву, що 5,5 міліонів Сербів не є в стані винародовити 4 міліонів Хорватів, 1 міл. Словінців, 700 тисяч Німців, 600 тисяч Мадярів, 500 тисяч Болгарів та біля 200 тисяч населення інших народів (Альбанців, Італійців то що).

Жорстокий режім військової диктатури та політика терору й насильства, приведуть з неминучістю до вибуху революційного руху, який прибере особливо небезпечні форми на випадок воєнної хуртовини на Балканах.

Взагалі сучасні відносини поміж наддунайськими державами, як також суперництво на Бакланах, загрожують, може і в недалекій будуччині, новою різаниною, яка може втягнути в збройний спір цілу Европу, не зважаючи на балаканину про мир та всякі розмови про тзв. Паневропу.

Ми вважаємо, що не так мадярська політика провірки границь і стану посідання, як великосербський імперіялізм може легко причинитися до того, що пригаслий балканський вулькан знова почне бути діяльним. Звичайно, сьогодня ще не можна сказати коли саме і при яких обставинах це станеться, але нема сумніву, що Франція своїм потуранням великосербському імперіялізмові копає яму для власної провідної ролі в Европі, побудованої на нинішній системі своєї міжнародньої політики. Нам, правда не приходиться жалувати, що так станеться, але з такою можливістю треба рахуватися, щоб українська Нація змогла використати міжнародні грядучі події для досягнення власної мети.

Білгород, 12. грудня 1929.

Вертаймо до народних танців!

Не раз і не двічі на сторінках нашого часопису жалілися дописувачі, що народ закидає свою гарну ношу, а інтеліґенція та селянство що раз більше забуває свої рідні танки. На жаль так є. На наших селах вже царює міська тандита, а на наших забавах і вечерницях поза новітні (від дикунів переняті) танки не виходять. Не раз доводилося нам бачити, що інколи музика заграє якусь коломийкову арію — і з усіх 80 або більше пар вийде гуляти найбільше десять. І то ще — щоби гуляти, хочби так як колись батьки та діди наші гуляли — ні, вони поскачуть трохи, неначе на те, щоби інших відстрашити, попробувати й собі, а далі якийсь юнак підійде до музики і замовить неминучого „фокса“ і ціла саля заметушиться в танці.

Скаже дехто, що малої ваги рушаємо справу. Може й так — та з дрібниць складається наше життя, а коли воно має бути наше справді, нехай також буде своє і в танках. До своїх танків чуємо відразу — а на ділі їх не знаємо.

Отсю відразу усунути — і показати ріжноманітність і красу рідних танків — забажала філія „Просвіти“ в Самборі, яка силами молоді переважно абітурєнтів мужеських і жіночих середніх шкіл уладила 5 дня, грудня с. р. *Вечір укр. національних танців.*

Багата програма сього вечера складалася з 15 точок, при чому оминено повторювань і кожний танок давав якісь нові цікаві моменти. На загал це танки гуртові, на перед яких вибивається коломийка і аркан. Між танками дві сольові продукції пана М виконані з великою красою і точністю і один стилізований дует сьогож самого і панни П., при якому малося враження доброго балєту. Гарною розвагою вечора треба уважати гуртовий жіночий танок „Галичанки“.

На загал глядачі (а їх було дуже мало, бо більшість громадян заявила, що на такі „дурниці“ грошей не думає викидати) просиділи дуже задоволені повних дві години і вернулися з найкращими враженнями до домів. Молодому гуртові танцюристів треба однак ще більшого згармонізування в збірних танках, бо тут й там помітні були малі недотягнення. Гурт виступив в гарних наддніпрянських народніх строях — та до аркана конечно булоб вжити гуцульську ношу, а тоді сей прегарний танок робивби ще більш враження. Зачуваємо, що цей просвітянський гурток думає обїхати деякі з наших міст. Колиб це в дійсности сталось, можемо щиро поручити його виступи увазі і підтримці нашого громадянства. — *Spectator.*

Всячина.

Живемо щораз довше.

Зіставлення чисел статистичних доказує, що пересічний вік людини в середновіччу виносив... 29 літ. Здобутки цівілізації та покращання буття широких мас населення, піднесли пересічвість віку в 1825 р до 32, в 1850 до 38, в 1880 до 41, 1910 до 43; врешті в 1920 р. до 56 літ. Перед 1850 роком припадало на 10 тисяч людей 617 пятьдесятьлітних, тепер припадає їх 1008. Якщо довговічність людей зростатиме дальше в такому швидкому темпі, то недалекий час, коли чолозік буде столітною істотою як крук і орел, а може бути — досягне віку сокола, слоня, папуги та крокодиля. Щораз частіще трапляються випадки, що люди живуть понад 100 літ. Одного Бельґійця, що мав 122 р. лікарі на своє здивування побачили, що він має ще усі зуби і звучний голос. Американець, Раґлон, маючи 100 літ оженився з 30-літною жінкою, по чотирнайцятьох літах повдовів і жив до 122 літ. Штукар Єнні Джонсон виступав у цирку маючи 98 літ, а Бретонець, Франсуа Куель, зістав батьком маючи 100 літ.

Що до скількости столітних — то їх найбільше виказують рільничі краї. Перше місце у світі під тим оглядом займає Болгарія, що має 3883 столітних. Далі йдуть: Румунія — 410, Франція — 213, Італія — 197, Анґлія — 92, Росія — 83. Найменш столітних виказують отсі держави: Швеція — 10, Бельґія — 5, Данія — тільки 2.

Який вплив має така чи інша праця на довговічність? Статистика виказує в цему відношенню дуже цікаві речі. Виявляється, що найдовще живуть... політики. Вони доживають пересічно до 69 р. На другому місці, що до довготи життя, стоять священики — 65 літ, купці — 63 літ, урядники — 61, рільники — 61, лікарі — 59. Військові живуть найкоротше: їх пересічний вік виносить — 54 роки.

Комахи велити.

Найбільшою комахою є т. зв. муха — привид, що живе в Африці. Вона задовга на 30 цм., але така прозора та так подібна до листя й галузок того дерева, на якому живе—що замітити її дуже важко. **Найбільший мотиль** живе в гропічних околицях Америки. Він зоветься Еребус, в розпоні крил має теж 30 цм., але до величини крил має й відповідний кадовб. Американські Індіяне не лапають його сіткою, але стріляють як птаху стрілою. В Бразилії живе також **найбільша муха**, акантонера, довга на 7 цм. **Найбільшого блощака** можна зустріти також в Полудневій Америці. Це бельостома, що має кадовб на 10 і пів цм. довгий, а крила в розпоні сягають 30 цм. При цьомуж блощак той такий сильний, що пориває рибки. Екзотична цикада (рід пільного коника) Помномія має крила близько на 20 цм. довгі. Ці велитні-комахи мають у свойому світі й контрасти, комахи, що їх голим оком ледви добачити можна. Їх кадовб — це частинка мм. **Найменшою** такою комашкою є маріна, що довготою має 0·2 до 0·3 мм. Є ще й **найменший хрущик**, трихонтеріґ, що має 0·25 мм. Менших комах до сьогодні учені не найшли. Великі оті, згадані комахи є, як це стверджено наукою, останками колишнього світа велитів, у якому навіть з цего рода жили дійсні ґіґанти пр. **Праважка**, що в розпоні крил мала 75 цм. Ця комаха не могла стулювати крил і як сиділа, розпявши їх, то подабала на маленький літак.

На що витрачується час?

Шведський учений, Др. Гоферт, що мав мабуть богато часу, займався цікавою статистикою. Обчислив іменно, скільки часу тратить чоловік підчас свого життя на зайві — по його думці — речі і то дорогого часу. З його обчислення виходить таке: Дівчина зуживає денно 15, а а жінка 30 мінут на те, щоби приглядатися в зеркалі. Коли вона дійде до 70 літ — то з цих мінут зробляться не години, а тижні й місяці — разом 250 днів. Дальше каже Др. Гоферт, що чоловік, який прожив 72 роки, втратив на саме роздягання й зодягання аж два роки часу, на відпочинок девять літ і вісім місяців, на спання 23 роки і 4 місяці, а на хороби 4 роки. Крім цего 72-літний чоловік переїздив та перемандрував 6 літ і 2 місяці, а дійсно працював тільки 19 літ і 8 місяців. Очевидно, що проф. Гоферт брав усе пересічно, бо є люде, які більшу половину свойого життя провадять у важкій праці, а є такі, що три четверті життя їдять, сплять та „відпочивають“...

Щоденна дорога.

Тижневик „Тревлер“ в Бостоні обчислив, кілько дороги робить пересічний чоловік щоденно. Як з обчислення виходить, то людина, яка не виходить навіть з хати та не займається спортом, робить денно більш як 15 км. Лікар, що працює в публичному шпиталі, переходить 25 км., не враховуючи сюди занять поза службою. Кожда жінка, що займається домашною господаркою, робить пересічно 15 км., а коли виходить на місто — 20 км. денно. Богато більше дороги роблять щоденно діти: десятьлітна дівчинка, що ходить до школи і на ґімнастичні вправи, робить дорогу 22 км. а її молодший братчик, що остає дома і бігає в хаті та по дворі — 24 км. Листонош переходить з усіх людей найбільше дороги — бо аж 40 км., а шеф бюра, який, здається, невстає від бюрка, всежтаки денно робить 16 км. Танцюрист на протязі чотирьох годин робить 12 км. а танцюристка опереткова в часі одної дії „переходить“ майже 3 км.

ли будеться менше вживати пива та тютюну то певно стане і на книжку.

Бесідник покликується на славні слова Франка, що:

„Книги — морська глибина,
Хто в них пірне аж до дна —
Той хоч і труду мав досить —
Дивнії перли виносить“.

Бесідник дякує тим інституціям, товариствам і поодиноким особам, що причинились до успіху вистави та вичислює важніщі видавництва. Ввиду цего гарного розвою українського видавничого діла — можемо сміло глядіти в будуччину і нема для нас ні найменшої причини, щоби „спускатися на дно“.

Противно — коли і далі будемо працювати в цему напрямі то осягнемо певно наш задушевний, найвищий ідеал. І тому з повним правом можемо заспівати наш народний гимн — „*Ще не вмерла Україна!*“

Зібрані відспівали отже з великим жаром цей гимн — та почали оглядати виставу.

На перший плян висувалися безумовно видання „Червоної Калини“ уложені з великим смаком на штеляжах, її заслуженим директором п. *О. Навроцьким* та проф. *Посацьким.*

По „Червоній Калині“ найбільше враження робили видання наддніпрянської України, упорядковані заступником тих видавництв п. *Іваном Голубом.*

З галицьких — на першім місци красувались видання „Просвіти“ і товариства наук. ім. Шевченка, а дальше „Рідної Школи“, „Світа Дитини“, „Ока“, „Журналів“ і многих інших.

Почетне місце займали видання орґанізацій „*Лугів*“ зі своїми „Вістями“. Коло тих видань — такби сказати — яко їх предтечі — красувались передвоєнні „*Січові Вісти*“, а з другої сторони зошити віденської „*Чорногори*“ видаваної Др. Трильовським.

Був і відділ американсько-канадійський доказуючий, що і там український дух не завмирає.

Відділ музичний — уложив рукою знатока *Др. Ставничий* а відділ старших українських видань сам голова п. *В. Витвицький.*

Найдавніщою книгою була одна церковна з 1663 року.

— —

Коломийська вистава укр. книжки мала величезне значіння особливо з уваги на шкільну молод, котра масово оглядала її. Вона наглядно переконалась, як росте, знімається і іде в гору українська культура! Пятьдесять літ тому міг один чоловік закупити всі до того часу вийшовші українські книжки. Тепер один чоловік не годен навіт вже того *прочитати*, що за один лише рік в друку появиться в українській мові.

З нагоди цеї вистави вийшли однак на верх і деякі наші хиби, котрі годі замовчати, коли хочемо серіозно здати собі справу з теперішного нашого положення і рівнож серіозно дбати про краще завтра.

Отже передовсім *селяни цілком не дописали:* ані навіть одної сотки селян не було на виставі, хотя вступ для них виносив лише 20 грошів і вистава тревала через шість днів!

Це є просто застрашаюча проява! Мало інтересуються книжкою навіть виділові читалень, старшини кооператив та других наших орґанізацій?! Таж це просто скандал, котрого в ніякий спосіб оправдати не дасться.

А друга сумна проява — це заховання нашої місцевої академічно-молоді супроти вистави.

Досить сказати, що виставовий комітет немав навіт достаточного перзоналу, щоби уставити потрібний дижур при виставлених обєктах. Деякі молоді панове не уважали за відповідне зголоситись до помочі виставовому комітетови.

Але за то в „Родині“ зараз на першім поверсі над виставою книжки ішла дуже завзята... *гра в карти*, на тім полі будучі провідники народа подвизалися цілими днями — дуже енерґічно!

А що на село з рефератом від „Просвіти“, „Рідної Школи“ чи від „Союза Кооператив“ або „Сільського Господаря“ ніхто з тих молодців ніколи не поїде — це також загально звісно. Це є власне сумне! — *Дядько Дмитро.*

• • •

Успіхи наших артистів.

Все знова і знова стрічаємось зі сумним, явищем, що наші найкращі мистецькі і наукові сили є примушені за браком власних національних установ і варстатів праці, звичайно віддавати свої сили на послуги чужих. Осьтак вичитуємо в минулому тижні зі сторінок польської преси, вісти про успіхи нашого і талановитого музика і капельника **Льва Туркевича**. П. Лев Туркевич працює в даний момент у Будґощі. „Gazeta Bydgoska“ пише в 269 ч. з 21 листопада ц. р. з нагоди виставки оперети Леґара „Земля усміху“ таке:

Склалось так, що в біжучім сезоні я перший раз був в театрі на суботній премєрі і після перших акордів увертюри, я почав недовіряти моїм власним ухам. Я мусів встати і заглянути до орхестри, аби переконатись на власні очі, що це не грає жадна „фракова“ орхестра, тільки наш дотеперішній театральний ансамбль. Богато з нього видобив п. Левицький, це треба признати, але дальші поступи, що їх поробила орхестра під управлінням теперішнього діріґента п. **Льва Туркевича**, є в дійсности небуденні. Мягкість звука, певність і складність інтонації, зіграння ансамблю — все це заслуговує на великі похвали. Орхестра супроводить дискретно, числиться з вимогами і недомаганнями солістів, одним словом, — в особі п. Туркевича наш театр позискав собі дуже цінний здобуток“.

„Dziennik bydgoski“, з 20 листопада пише:

„Завдяки справности талановитого капельника п. Льва Туркевича, що зраджує високу мистецьку культуру і що зумів всіх виконуючих узалежнити від своєї палочки, завдяки його сумлінности і солідности виставлено оперету знаменито. Хай п. Туркевич прийме з нашого боку ґратуляції і признання“.

Колиж вже нарешті не мусітимемо для чужих працювати? — П у - г у.

• • •

НОВІ КНИЖКИ.

Розбудова Нації. *Орґан Проводу Українських Націоналістів. Річник II. Жовтень - листопад 1929, число 10 - 11 (22-23). Зміст:* 1. *Др. Ол. Бабій*: Чого вчить нас 1. листопад 1918 р. 2. *Я. Дуб*: Еміґрація російська та українська і боротьба за будуччину Східної Европи. 3. *Юр Милянич*: На блудних дорогах. 4. *Проф. О. Мицюк:* Фашизм. 5. *Полк. К. Новохацький*: З недавнього минулого. 6. *Інж. М. Сціборський:* Щоби закінчити паперову війну. 7. *А. Тибурський:* Між есерами. Офіційна частина. 8. *Програма виховання в Орґанізації Українських Націоналістів.* Хроніка. 9. На Радянській Україні. 10. Під Польщею. 11. Міжнародній огляд. 12. Огляд господарського життя країн кольоніяльних та напів кольоніяльних. 13. Меморіял „Української Громади“ до Союзу Народів. 14. Скандал. 15. Лист Кубанця. 16. Як „гетьман“ Остряниця компромітує укаїнську справу перед чужинцями. 17. Надіслані книжки і журнали. — Адреса Редакції і Адміністрації: Praha-Smichov, postovni schránka c. 37. Cs. R

Д. Николишин: **Андрій Чайковський.** Ювілейний реферат. Коломия, 1929. Накладом „Жіночого Кружка“.

Тарас Шевченко: **Малий Кобзар.** Збірка для дітей. Львів, 1930. Видавництво „Русалка“.

Ст. Чубатівна: **Закляте Джерело.** Фант. Картина зі співами і танцями на 1 дію. Львів 1929. В-во „Русалка

Що чувати в світі?

Большевики. Московсько-большевицький уряд, що величає себе „оборонцем селян і робітників“, орґанізує оце ще один фронт, а саме фронт проти робітників. Від отих „фронтів“, все нових і нових, аж роїться в большевицьких ґазетах. Видко, що або у них справді стільки ворогів, або, що ці вороги привиджуються на кождому кроці цим окаянним душегубцям. Як уже відомо, „робітничо-селянський“ уряд С. С. С. Р веде гостру боротьбу зі селом і грабує його як лиш може, а боротьбу цю охрестили большевики — фронтом проти сільського кулацтва. Побіч безлічі ще й інших нових фронтів, завели большевики в останніх часах ще один фронт, а саме проти промислового кулацтва. Промисловими кулаками називають вони тих своїх робітників, що вивчили добре свою фахову справу та стали через те так званими кваліфікованими робітниками. Такі робітники-майстри, що вивчили добре своє діло і можуть братися за більше складну роботу, є і мусять бути краще оплачувані. Вони добре працюють, їхня праця богато видає, тому і заплати за свою роботу вони вимагають більшої. Це самозрозуміло. Але ось большевики все думають не так як люде. Вони відмовляються оплачувати належно їхній труд, а коли кваліфіковані робітники домагаються кращих заплат, то це у большевиків називається контрреволюція. Проти тої „контрреволюції“ большевики власне орґанізують новий фронт, а цих робітників окрестили „промисловими кулаками“. Так як на селі большевики цькують проти працьовитих селян-„кулаків“ всяких неробів, пройдисвітів та голоту, що замість працювати займається комуністичним політиканством і донощицтвом, так само по містах цькують большевики одних робітників проти других. Таким робітникам, що нічому не навчилися і не хотять навчитись, большевики кажуть: як таки так, що ви теж робітники дістаєте лише 18 карбованців на місяць, а ось ті такіж як і ви робітники, що хоч і уміють машину провадити і путнє діло, зробити дістають 80 карбованців та ще підвижки домагаються. І отак нацькували большевики одних проти других на селі і те саме тепер хочуть зробити у місті, аби посварити одних з другими, хай мовляв бавляться, а тимчасом большевицький уряд буде далі своє юдине діло робити: буде стріляти і грабити одних і других так на селі, як і в місті. — Останні большевицькі ґазети доносять, що підчас різдва большевицька влада буде устроювати походи по улицях усіх міст, в яких прийматимуть участь в першу чергу члени проти релігійних „товариств безбожників“, поперебирані в такі вбрання, щоби ними осмішувати і зогиджувати це велике християнське свято. Цікаво чи ще довго будуть люде терпеливо приглядатись до тої злочинної московсько-большевицької окаянної роботи.

Німеччина. Спроба поваленння пляну Юнґа в Німеччині, шляхом голосування, хоч і не мала виглядів на удачу якраз на цій дорозі, здавалася наче зовсім погребана після останнього голосування в німецькому парляменті. Бо коли зважити, що при голосованню за законом відкидаючим плян Юнґа було лише 60 голосів тоді, коли самі націоналісти мають в парляменті 78 послів, а в слід за цим, коли взяти під увагу, що якраз в наслідок згаданого голосування дійшло до розламу серед німецьких націоналістів, — то після цего не можна було думати про хочби й дрібну та частинну удачу всенародного голосування проти приняття Німеччиною пляну Юнґа. Та ось несподівано виступив президент німецького державного банку Д-р Шахт з заявою, в якій гостро осуджує теперішний німецький уряд, а з окрема міністра фінансів та доказує, що Німеччина, при теперішному свойому грошевому стані і державній господарці, не може приняти пляну Юнґа в тій формі, як це було говорено в Газі. Заява Др. Шахта наробила богато шуму в Німеччині і найшла собі богато однодумців навіть серед членів уряду та у тих партій, що той уряд підтримують. Більшість уряду однак є дуже незадоволена з заяви і думає подати її під розгляд парляментові, домагаючись від него заяви довіря в звязку зі згаданим виступом. — В той час, коли в републиканському німецькому парляменті має відбутися в короткому часі голосування над законом про охорону републики, відбулося в Берліні велике свято німецьких монархістів в звязку з 80-літтям уродин ґенерала Макензена, одного з героїв великої війни, Макензен сказав між іншим, підчас свойого свята таке: „Маю надію дожити воскресення Німеччини. Світова війна ще не закінчилася. Боротьба за майбутнє Німеччини продовжується“. — Макензена приймав також дуже урочисто у себе президент Гінденбурґ.

Франція. Перед кількома днями відбулася поміж Францією та Італією нарада в справі розброєння на морі. Так як і всі наради про розброєння, так і згадана нарада закінчилася тим, що обидві сторони не могли зговоритись і рішили зброїтись на морі так, як на це позволить одним і другим їхня кишеня. Бріян, що виступав в цих переговорах як представник Франції доказував Манцінійови, представникові Італії, що мовляв Франції грозить більше небезпек ніж Італії і що Франція має більше далеких кольоній, а тому мусить мати більше кораблів для своєї та своїх кольоній, охорони. Та це не переконало представника Італії і тому обидва представники до нічого не договорилися в напрямку розброєння, та пішли радитись кождий своїх кишень. — Франція, як ми вже нераз писали, не може рішитись на вибір нового союзника. Що правда не має вона великого вибору, бо такими союзниками на яких моглаби Франція опертися є лише дві силі: Німеччина або Анґлія. Оце вже не перший раз в історії Франція стоїть перед таким вибором. Вже чотири століття вона залицяється до одних то до других, стараючись все йти проти того жениха, що занадто поріс в піря. І власне вибір поміж Анґлією та Німеччиною і оце вічне вязанняся з котримось з тих двох проти третого, — в тому и була вся найтяща справа закордонної політики Франції за весь час. Так як давно, так і тепер Франція є дуже обережна в виборі. Вона шукає і стремить до зрівноваження сил своїх примусових женихів. Так довго як може, відсовує вибір поміж кандидатами на союзників та відштовхування котрогось із них. Вона не хоче вязати собі рук а хоче залишити за собою як найдовше свободу вибору. Чи їй це й тим разом буде так удаватися як досі — побачимо.

Китай. Нещасний цей край купається вже від довгих століт в морі власної крови і хаосу. Бунт, це природжена прикмета китайської душі і цікаво, що тяжкі наслідки бунтів проти власної влади в минулому, нічому не научили Китайців. Як були колись так і тепер лишились вони лише бунтарами, нездібним створити власної держави. Цюпогану прикмету Китайців використовували в минулому усі напів дикі сусіди Китаю, а в новіших часах Анґлійці, Американці, Французи, і взагалі всі, хто лиш міг і хотів, на те, щоби підбити оту нещасну країну та обернути Китайців в наймитів своїх інтересів. Ось знова доносять ґазети, що китайські отамани стали бунтуватись один проти другого. Не улягає сумнівови, що в тому новому бунті мачають свої пальці большевики.

Чехословаччина. Склеєння чехословацького уряду, до якого увійшли майже усі чеські партії без представників Словаччини, пхнуло остаточно словацькі партії на дорогу боротьби з новим урядом. Боротьба ця націлюється однак не лише проти уряду, але разом з тим і проти Чехії як такої та її празької централі. В боротьбі цій зачинають Словаки оглядатися за союзниками і саме в останніх днях видно зовсім виразні намагання провідника Словаків о. Глінки, утворити союз з Мадярами і Німцями що заселюють Словаччину. Біда в цьому, що на Словаччині опріч однодумців Глінки чи взагалі таких автономістів є теж приклонники чеського уряду. Останні вибори на Словаччині виявили навіть рівність сил тих двох таборів — автономістичного і централістичного. На загальну скількість 54 послів вибраних підчас останніх виборів є 28 автономістів, і 26 централістів. Та всеж таки, якщоб прийшло до заключення союза Словаків з Мадярами, то це був би сильний удар для ідеї „словянської любови і взаїмности“ і це відкрилоби не одним очі на вартість того „словянського адвоката“, яким весь час намагалися бути Чехи серед Словян.

Румунія. Богато писалося і говорилося по війні про те, що Румунія мала у війні зглядно після війни далеко більше сліпого щастя ніж розуму, відваги та взагалі таких прикмет, якими можна було собі заслужити на збогачення і придбання в двоє стільки просторів, скільки Румунія мала перед війною.

Недавні ті часу, коли то усі союзники і вороги Румунів глузували і висмівалися з румунської армії (її називали лапотниками), за те, що здавала одну позицію за другою і відступала по 80 км на добу. Так, як було підчас війни з румунською армією, так є й тепер. Ось недавно в румунському парляменті бідькався румунський професор Йорґа, що армія румунська на випадок війни уступить при перших сутичках перед ворогом, бо румунські офіцери займаються ґешефтами, а не дбають про узброєння і вишкіл війська. Цей самий бесідник сказав також, що на випадок війни Румунія не може рахувати на помчі своїх союзників, бо всякі союзи, що їх заключила Румунія — це папері без ніякої вартости. Після такої оцінки, дивно стає, що така собі Румунія має нахабство думати, що вона зможе винародовити ті народи, що з ласки Антанти найшлися в межах теперішної румунської держави.

Італія. Король і королева Італії перший раз були минулого тижня гістьми Папи в Ватикані. Цим відвідинам приписують італійські ґазети велике значіння. При нагоді відвідин удекорував Папа короля найвищим відзначенням, а король в свою чергу удекорував кардинала Ґаспарі, бо Папа сам не приймає ніяких відзначень. Цими відвідинами припечатано згоду і мир поміж найвищою владою світською в Італії і духовною в католицькому світі взагалі.

Поміч і ратунок без крівавої болісної операції!!

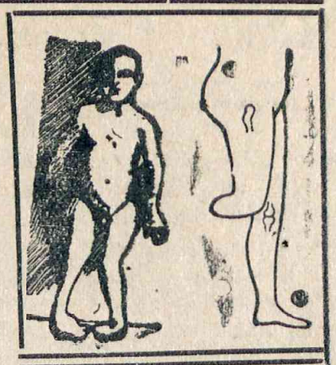

Скривлення костей, ніг, згорблення плечей і пропуклину черева або осунення і обірвання кишок вниз у мужчин і жінок (випадання матиці) і дітей не вільно занедбувати, бо чоловік робиться калікою на ціле життя, загрожує йому скрут кишок, що є дуже небезпечне для життя! Лічничі простуючі, ортопедичні апарати як також пропуклинові і хірурґічні бандажі, стримуючі і усуваючі найтяжчі і найнебезпечнійші руптури пахвини і пупка споряджені після моєї найновшої методи. САЛЬОНОВІ ПРОТЕЗИ (штучні ноги). Приймає:

Спеціяліст РАПАПОРТ
ДИРЕКТОР ЛІЧНИЧО-ОРТОПЕДИЧНОГО ЗАВЕДЕННЯ
ЛЬВІВ, УЛ. КРАСІЦЬКИХ N. 8.

УВАГА: Особиста явка хорих в заведенню **конечна.** На письменні запити з причини браку часу не відповідається.

ПОДЯКА. ВПанови спеціялістови Директорови Рапапортови у Львові вул. Красіцких ч. 8. сердечно дякую за виратування моєї дитини з важкого каліцтва та параліжу ніг з причини скривлення стовпа хребетного та болючого ропного горбу через заложення спеціяльного **лічничого ортопедичного ґорсету** після його методи. Дитина моя терпіла дуже з причини ношення окамепілих ґіпсових заосмотрень заложених по шпиталях. Моя дитина є під ту пору здорова і ходить випрямлена. — **Шклярові** власники земської посілости в Товмачі.

(продовження зі сторони 1).

Українська Націоналістична Молодь Перемишля зібрана на сходинах дня 11 грудня 1929 винесла слідуючі резолюції:

В звязку з масовими арештами і знущаннями над свідомими українськими самостійницькими елементами, стверджуємо, що по той бік Збруча ведеться і загострюється смертельна боротьба українського національного світа з наїздом московської розкладової опричини. Посилення московського терору вказує на побідне будження і зріст української державницької націоналістичної ідеї! Пліч-о-пліч з Братами зі Східньої України, ми західньо-українська молодь, вестимемо боротьбу з московською опричиною аж до побідного кінця.

Заповідаємо безоглядну боротьбу всім наймитам московського імперіялізму, що поширюють за Західніх Землях радянське і кацапське москвофільство і в той спосіб намагаються засадити борючимся Братам на Східній Україні зрадницький ніж в спину. Переводитимемо безпощадний бойкот всіх аґентів запроданчої метропольної кирині.

Арештованим на Східній Україні національним діячам і арештованим у Львові протимосковським демонстрантам шлемо наш горячий націоналістичний привіт. Закликаємо ціле громадяньство, щоб прийшло з чинною допомогою арештованим демонстрантам, збіраючи засоби на кошти процесу та їх оборони.

Підтримуючи всі постанови Львівських Товаришів, взиваємо зі свого боку особливож західньоукраїнських „академиків“ ВУАН, щоб склали ганьблячі, московською владою надані їм наукові мандати.

Закликаємо ціле західньоукраїнське старше Громадянство, а особливож місцеві українські культурні і громадські інституції до солідарности з протестом молоді і до виразного зазначення свойго становища.

Геть з Москвою! Геть з наймитами і запроданцями чужих метрополій!

Слідує 73 протест. заяви.

Українське робітництво м. Сколього, Демні і околиці рішуче протестує проти кровожадности і нахабства червоних московських опришків, проти арештовань і розстрілів робітників, селян і трудової інтеліґенції

Не ликуйте передвчасно, червона московська гниль! Даремні ваші змагання! Дуже добре розуміє наш український робітник цілу вашу політику. Знає до чого тягнете, ви большовицька розбишацька банда! Не дамо вже себе отуманити і плювати на свою національну честь!

Сподіємось, що в коротці зрозуміє вже робітництво і рішуче виступить проти довічних, московських катів, як червоних так чорних і білих, котрі хочуть тільки зруйнувати та сплюндрувати нашу Неньку Україну.

За українське робітництво і селянство підписались.

Слідує 16 підписів Комітету.

Українська Націоналістична молодь Самбірщини протестує проти гноблення української незалежної думки на т. зв. Радянській Україні і проти терору червоних катів, супроти кожного, хто почувається свідомим Українцем.

Повторяємо з повною бадьорою вірою слова поета:

„Нехай кати всі бенкетують,
Час прийде — разом пропадуть“!

Слідує 29 підписів.

VI. Звичайні Загальні Збори Т-ва „Українська Студентська Громада в Кракові“, які відбулися дня 24/XI. 1929 р. в „Colegium Novum“ Ягайлонського Університету стверджують.

I. Акти терору, що їх від давного часу примінюється до українського населення на Радянській Україні, жертвою якого падуть всі верстви Української Нації.

II. Зібрані на VI Звич. Загальних Зборах виносять урочистий протест проти червоного терору і проти безвинного катування наукових робітників, що клали основи під українську науку, проти масового нищення свідомого селянства і робітництва.

II. Попираємо морально чинний протест львівського студентства в дні 21. XI. 1929 р. і взиваємо все українське громадянство до масового протесту проти актів насильства.

Краків, дня 7. XII. 1929.

Українська Студентська Громада в Кракові. — За виділ Т-ва:

Підписи Голови і Секретаря.

Резолюції протестаційного Віча Українського Студентстра в Данціґу в справі червоного терору на радянській Україні з дня 6 XII. 1929 р.

Зібрані на протестаційному Вічу, з дня 9. XII. 1929 р., члени Українських Студентських Товариств (в Данціґу), Союза У. Ст. „Основа“, Товариства У. Т. „Чорноморе“, Корпорації У. Ст. „Галич“, Товариства У. Ст. „Зарево“ і Товариства У. Ст. Хем. „Смолоскип“:

1. Однодушно протестують проти масового арештування громадян і наукових діячів на радянській Україні московськими комуністами й їх прислужниками, та якнайрішучіще осуджують безправний гнет і насильство над свідомим українським населянням.

2. Уважаючи большевицьку владу погубною для природних стремлінь Української Нації — зібрані висловлюють свою готовість стати до боротьби проти червоної окупації.

3. Зібрані вітають рішучий виступ Української Молоді у Львові і в краю та вповні солідаризуються з винесеними Нею постановами і так само домагаються, щоби усі Українці зложили свої почесні титули які отримали від большевицьких комісарів.

Данціґ, 6. грудня 1929 року.

Союз Укр. Студентів в Данціґу.

НАЙПРАКТИЧНІЩИЙ ПОДАРУНОК НА ЯЛИНКУ

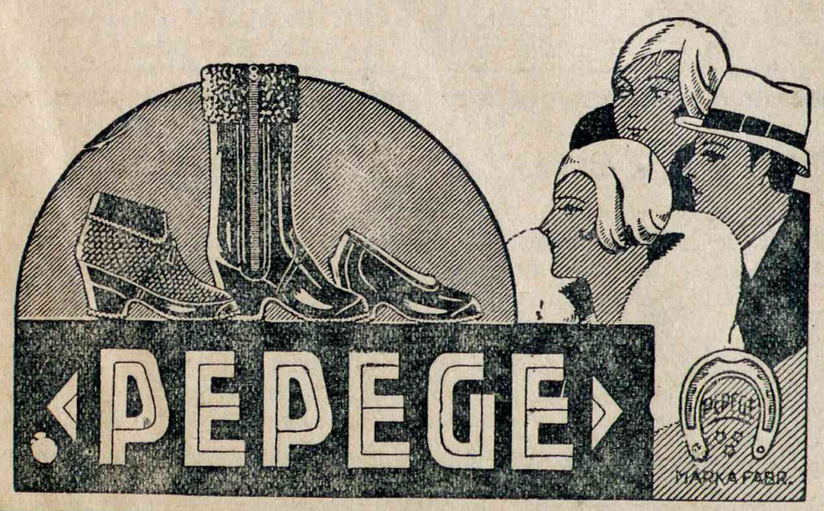

Союзи і Товариства.

Перемишль. — Просвітянське Свято. — Дня 8. ц. м., відсвяткувала філія Т-ва „Просвіта“ в Перемишлі свято „Просвіти“ при масовій участи міщан та відпоручників читалень. В програму свята входили: Просвітний реферат Дра Івана Мандюка, декламації і продукції хорів місцевого „Бояна“ та читальні „Просвіта“ в Бушковичах. Гарне враження зробили діточі декламації з Бушкович і Бушковичок, а вже найкраще вивязався знаний на перемиському ґрунті читальняний хор з Бушкович, під проводом п. Василя Нагайського. Свято закінчив палкою промовою Др. В. Загайкевич, по чім відспівано „Ще не вмерла“.

—о—

Загальні збори філії „Просвіта“ в Сяноці відбудуться дня 26. XII. 1929 о годині 3 пополудни. Порядок нарад: 1. Відчитання протоколу попередних Загальних Зборів. 2. Звіт з діяльности уступаючого Виділу. 3. Звіт Контрольної Комісії. 4. Уділення абсолюторії уступаючому Виділови. 5. Вибір Виділу. 6. Запити і внески. — За Видів: *о. Петро Андрейчик* в. р. голова, *Василь Подубинський* в. р. секретар.

Збіжева біржа.

(Ціни в золотих за 100 кільоґрамів, в місци де збіже ваґонується).

Пшениця двірська: 36 — 37; Пшениця селянська: 32.75 — 33 75 Жито: 22.25—22.75; Фасоля біла 70—85; Фасоля краса 50—55; Горох пів Vict: 30·50—35·50; Горох полевий: 23.75—26·75; Вика чорна: 26.75—27.75; вика шара: 24.00—25.00; Сіно солодке прасоване: 8.50—9.50; Солома прасована: 5—6 Гречка: 24·75—25.25; Лен: 67—69; Отруби житні: 12·00—12·50; Отруби пшеничні; 13·75—14·25; Каша гречана: 48.75—50.75; ячмінна: 37—38; Пенцак: 35—36; Просо: 27.25—28.25; Конюшина червона: 125—135; Мак синий: 130—140; Мак сивий; 90—100.

Позір Кооперативи! Домашні аптички і всякі артикули аптичні, дроґерійні і домашно-господарські для КООПЕРАТИВ, кружків, громад, млинів, шкіл і дворів — поручає **Аптика і Дроґерія під „ЗВІЗДОЮ“** в Перемишлі вулиця Францішканська 24. в центрі міста.

КІНО „РЕДУТА“ вул. Костюшки (Нар. Дім) найновіща програма від 17. XII. АРХИЗЛОДІЙ З ДАМАСКУ. — Від 20. XII. ЗЯТІ В ОПАЛАХ з Патом і Патахоном.

Новинки.

Трохи за скоро. Ще не скінчилася теперішна сесія сойму, а ґазети вже доносять, що недавно склеєний соймовий бльок тзв. національних словянських меншостей в теперішній Польщі, — розлітається. Яка причина цего, про це знають хиба ті, що його творили.

Хто буде наслідником Боґомолова? Большевицьким послом в Варшаві, на місце Боґомолова, має бути іменований Москвою — Антонов-Овсєєнко. Він є власне тим, що привів в 1917 році московські банди на Україну, які під його командою, плюндрували і плюндрують досі Україну.

Непрошений гість. Німецькі ґазети доносять, що на одно з засідань українсько-литовського товариства в Ковні зайшов непрошений гість, — московсько-большевицький посол. Не згаданому засіданню виголошував один з членів укр.-литовського товариства реферат про окупацію України, в якому між іншим заявив, що Україна перейшла три окупації: німецьку, польську і московсько-большевицьку. В звязку з цим останним словом намагався большевицький посол підняти бешкет, але скоро знюхав письмо носом і втік зі салі.

Світляний сиґнал з землі на Марс. Льондонський інститут фізикальних дослідів має намір, при нагоді як Марс буде найблище землі, запалити на шпилі гори Юнґфрав (в Альпах), 10 тонів тзв. металічної світляної маґнезії. З цего повстане величезна сила світла і горячі, так, що деякі учені думають, що під впливом тої горячі будуть таяти сніги на Марсі і якщо там є люде то вони зможуть догадатися, що земля посилає їм сиґнал. Інші учені знова думають, що з цего нічого не вийде і шкода лише 50 тисяч долярів (стільки має коштувати згаданий сиґнал).

Юнкерс процесується з Фордом. Велика німецька фибрика літаків „Юнкерс“ виточила фабриці літаків Форда процес за те, що Форд послугується в своїх фабриках такими складовими частинами до своїх літаків, які є винаходом професора Юнкерса.

Хто може їхати до Канади? Еміґраційний уряд видав розпорядження, на підставі якого державні канцелярії посередництва праці можуть, почавши від 1. цм., подавати на виїзд до Канади тільки тих, що одержали повідомлення від транспортового товариства Кенедієн, Песефік Рейлуей, про те, що для них найдеться праця на ріллі. Ці еміґранти до Канади можуть виїхати найпізніще до дня 15. березня 1930 року.

Того ще ніколи в Анґлії не було. В звязку зі страшними бурями, що шаліли в Анґлії цілий минулий тиждень, анґлійські ґазети доносять, що поїзд, яким їхав анґлійський король з Сендрінґем до Льондону, прибув на стацію з 10 хвилевим спізненням. Ґазети кажуть, що такої неточности ще ніколи не було на анґлійських залізницях.

Дерева пригадали собі весну. Теплі дні грудня нагадали деревам весну, В богатьох місцевостях близько балтійського моря позацвитали вдруге дерева овочеві і малинові кущі, а фіялки вже третий раз цего року цвитуть.

До Дюсельдорфу зїзджаються найкращі дедективи світа. В минулому тижні прибув до Дюсельдорфу найкращий анґлійський поліційний розвідчик Ґоф, щоби вислідити дюсельдорфського упира. Прибув теж туди начальник голяндської поліції Бекман, бо всі жертви дюсельдорфського упира, були знайомі з якимсь Голяндцем. Поліція думає, що дюсельдорфський упир походить власне з Голяндії.

40 степенів морозу в Канаді. В деяких місцевостях Канади потиснув мороз поверх 40 степенів.

Злодії в церкві. В Скоморохах, тернопільського повіту, закрався в ночі минулого тижня злодій до церкви і вкрав з церковної пушки 18 золотих.

Небіщик сам промовляв над своєю могилою. В Парижі помер богатий Американець, який казав тіло своє по смерти спалити. Поки однак тіло завезли до крематорії, виголосив небіщик до зібраних похоронних гостей промову. Зробив він це в той спосіб, що на місяць перед смертю казав утревалити свої працальні слова на ґрамофоновій плиті.

В який спосіб Японці стягають податки? В одному великому японському місті рішила громадська рада приняти на службу до стягання податків лише жінок і то що найкращих в місті. На це рішення вплинуло те, що на мущин, що стягали податки, дуже часто трафлялися напади з боку довжників. Тепер довжники податкові не стануть підоймати руки на жінок та ще й гарних.

Товариство, якого ще досі не було. Московсько-большивицькі ґазети доносять, що в Катеринославі викрила поліція товариство зорганізованих хабарників. Хабарники ці зносили всі гроші, до спільної каси і потім ділилися на рівні части. На чолі того „товариства“ хабарників свояло трох місцевих комуністучних діячів.

Божевільна дочка замордувала свойого батька-священика. В селі Бугороще, дубенського повіту, замордувала дочка свойого батька, православного священика. Душегубниця Марія Ігнатович вже від довшого часу була хора на умі.

І на село зайшла вже французька хороба. В селі Нетерпинцях, зборівського повіту, убив Гаврило Тарас свою жінку Анну вистрілом з рушниці. Убивши жінку пігнав Гаврило до сусідної хати з наміром убити ще й сина жінки від першого її чоловіка, — Богдана. Сусіди розброїли однак Гаврила. Причиною душегубства було те, що Гаврило Тарас замітив, що його жінка живе потайки зі своїм сином Богданом.

На Камчатці упав величезний метеор. Ґазети доносять, що на Камчатці, над рікою Пал, упала величезна огненна куля, що падаючи освітлила ярко цілу околицю, а довкола падаючої кулі була така горяч, що стадо дикої звірини, яке паслося близько того місця де упала куля, — згоріло в одній хвилі на попіл. Дооколичні люде уважають це за знак близького кінця світа і з того приводу огорнув їх страх.

Чоловік, що заарештував і замкнув свою жінку. В Стрию трафився перед вісьмома роками цікавий випадок. А саме: один урядник місцевого маґістрату арештував і замкнув свою жінку в коморі, з якої щойно тепер випустила її поліція. Чоловік цей питаний чому він це зробив, каже, що жінка його є хора на умі і тому він не міг її випустити з комори. За той час, як жінка сиділа в коморі, жив „примірний чоловік“ з молодою 23-літною дівчиною.

Дивні діла Твої Господи. Минулого тижня протягла над Краковом сильна дощева буря з лискавками і громами.

Справа українського університету. Польські ґазети подають відомість про те, начебто справа заснования українського університету стає знова займати уми польських урядових кол. Цікаво, як довго будуть тим разом про цю справу балакати.

Над чим промишляє теперішний ученик? У Львові трафився рідкий випадок. Володимир Шевчук, 19-літний ученик придумав небуденне обманство. А саме: від двох місяців обкрадав одну велику львівську книгарню в той спосіб, що телефонував до управи книгарні, подаючи себе за профасора університету, Нанкого. Легковірний управитель, не підозріваючи нічого лихого, видавав бажані ним книжки тому хлопцеви, якого Шевчук висилав до книгарні. Щойно після двох місяців видалося управителеві це все підозріле і коли до книгарні зголосився згаданий хлопець, дав йому управитель замість книжок якісь старі календарі і сам пішов слідом за хлопцем. Коли Шевчук, що чекав на улиці на свого товариша, побачив управителя став втікати. Поліція одник затримала його і відставила до арештів. Показується, що Шевчук забрані в одній книгарні книжки, ніс до другої і там їх продавав.

Табор лічничий для голопупних під Варшавою. В Варшаві засновалася комісія, в склад якої входять також лікарі, яка подала до міністерства здоровля прохання, щоби їм дозволили закласти під Варшавою своєрідний табор. До того табору мають бути принимані чоловіки і жінки на лікування. Лікування це має полягати в цему, що „хорі“ будуть ходити весь час наго, будуть мати лише коци зі собою, спати будуть на сіні в шатрах, а їсти будуть лише сиру ярину, як ось: моркву, капусту, салату, бураки то що. Цікаво, що будуть ті варяти робити в тому „лічничому таборі“?

Надіслане.

ЖЕНЩИНИ! *Дуже багато женщин терпить на внутрішне обірвання, яке буває звичайно по пологах, з тяжкої праці, з подвигання і багато инших причин. Отже женщина буде цілком певно здорова, охоча до життя і праці, коли спровадить спеціяльний бандаж проти внутрішного обірвання.*

При замовленню треба подати міру в сентиметрах або ниткою 1) в пасі, 2) навколо через черево, 3) навколо під черевом, потім зріст (низкий, високий чи середній) кількість перебутих пологів. Треба описати чи є нестравність шлунку, утиск і болі, що тягнуть в середину, біль в крижах, плечах і під лопатками, біль в підчеревю або в пахвині, біль ноги одної або обох і т. д. Все докладно описати і з цілим довірям спровадити бандаж або спеціяльний рос черевий на ґумах, приряджений і доповнений відповідною пельотою приспосібленого до роду терпіння. Ціна від 25 до 45 зол., надзвичайної конструкції ціна дороща.

В терпіннях і хоробах з причини внутрішного обниження або обірвання і шлунку, кишок, матиці і нирок жадні ліки не помагають, а тільки хвилево успокоюють болі. Одиноким же ліком крім операції є застосовання бандажи, набутого у спеціяліста бандажиста.

М. Л. Полячек в Самборі N. 20 а.

Рівнож і для мужчин достарчується спеціяльні паси проти обниження шлунку, нирок і кишок. Бандажі пропуклинові заосмотрують найбільші і застарілі руптури пупка, черева, пахвини та усунення вділ. — Пончохи ґумові проти жиляків і спухбенню ніг. — Ґумові мочники для ослаблених на пухир мужчин і жінок до ужитя підчас ходу, праці, подорожі і в часі спання. — Простодержачі і коректори проти згорбленню і скривленню хребта. Протези штучних рук і ніг для калік і ампутованих.

В книгарні Ставропігійського Інституту можна набути друки на Церковний Інвентар як також Церковний Устав на 1930 р. Дра Мишковського.

Др. РОМАН НЕСТОРОВИЧ
ординує у внутрішних і жіночих недугах
в Перемишлі, ул. Францішканська 37 II
(площа на Брамі).
КВАРЦЕВА ЛЯМПА. ХЕМІЧНІ АНАЛІЗИ.
Просвітлювання Рентґеном.

Ткацькі варстати
поспішні,
килимарські, сталеві бляти, нити покостовані, човники, пряділки, ґремплі до вовни і лену (щітки) оліярні і всі СКЛАДОВІ ЧАСТИ виробляє і продає:
Фабрика „Textyl“
М. Кожушка, в Раві руській.

Семен Дмитраш, Перемишль, вул. Сінна ч. 8.
має до продажі
ВСЯКІ РЕАЛЬНОСТИ — камяниці, будівельні площі та посередничить в двірських парцеляціях, помешканнях і т. п.

Обовязком кождого!
є пересвідчитись де можна найдешевше закупити зимові товарі
Лише за 11 зл.
висилаємо: 1 великий мужеський светер (на найбільшого ростом чоловіка), 6 пар елеґантних грубих зимових шкарпиток, 1 ручник вафлевий, 3 батистові хустинки до носа і 1 краватка з шовкового рипсу (останної моди). Почтову оплату 2 зл. платить той хто купує. Без ризика: купуючий нічого не тратить, бо коли йому не подобається товар, приймаємо його з поворотом а гроші звертаємо або замінюємо на інший товар відносно до бажання. Згадані товарі висилаємо за післяплатою, по одержанню листовного замовлення (платиться при відборі). Замовлення адресувати: **Wyrób sweterów M. Szyffer, Lódź, ul. Brzezińska 5.**
Увага: До кождої пачки доданий є купон на нагороду. Хто пришле 5 таких купонів, дістане як нагороду 1 віденський светер т. зв „pullower“ безплатно.

Купуючи паперці до курення „КАЛИНА“
з одинокої української кооперативної фабрики
„Будучність“ в Тернополі.
Причиняєтеся до розросту рідного промислу і даєте заробіток українському робітництву

Уживайте ЕЛЕҐАНТ
бо се найліпша паста до обуви і своя
ЛЬВІВ, Кордецького 51.

ЖАДАЙТЕ
у всіх кооперативах
МИЛА
Кооперативної Фабрики „ЦЕНТРОСОЮЗ“

Конфекційний Дім ЙОСИФ ЛЄТТЕ
Перемишль, Площа на Брамі 5. Тел. 95а
поручає свій богато заосмотрений СКЛАД з найновійшою МУЖЕСЬКОЮ і ДИТЯЧОЮ КОНФЕКЦІЄЮ краєвих і заграничних виробів.

КАВЯРНЯ і РЕСТАВРАЦІЯ „ҐРАНД“
поручає Шановному Громадянству свою ПЕРШОРЯДНУ ДОМОВУ КУХНЮ по великомійському уряджений **БУФЕТ**, зимні і горячі напитки по **нормальних цінах.** Вечерами КОНЦЕРТ і елеґантний ДАНЦІНҐ при умірковaних цінах. —

За 3 і пів золотого 12 книжечок!!

З днем 1. січня починає свою діяльність видавництво
„САМООСВІТА“.

Це видавництво хоче дати всім самоосвітникам добрі, але невеликі обємом **підручники,** з усіх ділянок знання, які необхідні для новочасної пересічно освіченої людини. Підручники будуть писані легко, зрозуміло і популярно.

Напрям видавництва: чисто науковий, не закрашений ніякими тенденціями. Видання „Самоосвіти“ будуть появлятися **щомісячно** по одній книжечці в розмірі 32—48 сторінок друку, прикрашені образками і мапами. Плян видавництва розложений на три роки, на протязі котрих будуть видані підручники з усіх царин загальної освіти, творячи разом **„малу енцикльопедію“,** або „курс народнього університету“.

Як перші книжки появляться:
1. Про самоосвіту та як до неї приступати. 2. Історія української революції. 3. Коли земля добре родить? 4. Тіло людини, його розвій і плекання. 5. Подорож на місяць. 6. Чоловік і жінка (етика полових відносин). 7. Культурна людина (як жити з людьми). 8. Повстання світа і землі. 9. Як повстав чоловік та людський рід?

Передплата з пересилкою за 12 книжок лише 3·50 зол.
За 6 книжок лише 2 зол.

Книжки будуть також продавати окремо по ціні, в залежности від величини від 35—50 ґрошів без пересилки.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ ВИДАВНИЦТВА: Видавництво „САМООСВІТА“ ЛЬВІВ, вул. Домініканська ч. 4.

Гроші надсилати тільки на слідуючу адресу: „ЦЕНТРОБАНК“ ЛЬВІВ, Ринок 10, ч. книжки 8860 („Самоосвіта“).

До праці над собою самим.

Прочитайте ще раз! Самі приступіть до самоосвітного гурту і других намовте! Спішіть з передплатою, бо окремо книжки коштують значно дорожче.

ЛІКЕРИ зробити дома може кождий **ЛІКЕРИ**
в 70 ріжних смаках **„STELLA“** в 70 ріжних смаках
ДО НАБУТТЯ В АПТЕЧНИХ СКЛАДАХ. ГОЛОВНИЙ СКЛАД:
В. Ґ. МУШИНСЬКИЙ В ПЕРЕМИШЛІ, Галичина.
Для П. Т. кооператив і торговель відповідний опуст.

Купуйте отсі книжки:

Дуб: Співанник. 60 пісень з нотами. 60 образків.	Ціна	3 зол.
Л. Бачинський: Правила доброго поведення, 120 ст. 60 обр.	„	3 „
Л. Бачинський: Спостереження (людей, звірят і др.) 48 ст., 40 обр.	„	1 „
Л. Б. і С. Дмоховський: Рік в садку і городі, господ. підручник.	„	1 „

Замовляти через Адм. „Укр. Голос“. Хто гроші висилає наперед, пересилка даром.

Хто купить на 6 зол. дістане даром одну книжку, хто купить всі отсі книжки, дістане 2 книжки даром, вартости 2 зол. — — — — — —

Видає і за редакцію відповідає Зенон Пеленський. З друкарні Кнолєра і Синав Перемишлі.